

NELIEČIAMIEJI

2020 m. RUDUO

4 psl.

KĄ ATSKLEIDĖ TYRIMAI –
nuo pietų su verslo magnatais,
politinės korupcijos iki
G. Landsbergio verslo
1 euro sandorio ?

Neliečiamieji ener-
getikos sektoriuje: 11
psl.

Kodėl visi Lietuvos mokesčių mokėtojai
turi dengti „neliečiamųjų“
padarytus **nuostolius**?

28–29 psl.

JIEMS REIKALINGA TIK VALDŽIA

Nuo „Klaipėdos naftos“
iki VAE ir SGD **3**

Kodėl buvo atliekamas
LRT tyrimas? **8**

Kam išnaudojamas
„Sajūdis prieš Astravo AE“ **25**

Įžangai

Ramūnas Karbauskis © O. Posaškovos nuotr.

Visus šiuos metus prokonservatoriška propaganda mums visomis priemonėmis trukdė kalbėti apie planuojamus ir jau padarytus darbus, tačiau niekas, net ir opozicija, nesitikėjo, kad viskas pasisuks taip, kad darbai patys už save ims kalbėti. Vertindami praėjusius ketverius metus, galime drąsiai pasakyti, kad Lietuva koronaviruso krizę pasitiko kaip niekada ekonomiškai stipri ir pasirengusi. Ekonomistai 2019 metus vadina pačiais geriausiai nepriklausomos Lietuvos metais. Lietuvos BVP per 2016–2019 m. padidėjo 12,4 proc. Vien 2019 m. darbo užmokestis šalies ūkyje padidėjo vidutiniškai 8,8 proc. Dėstytojų ir mokslo darbuotojų atlyginimai per praėjusius metus augo 16 proc., o mokytojų atlyginimai – 25 proc. Beveik dvigubai didėjo doktorantų stipendijos. 2019 m. gydytojų ir slaugytojų vidutinis darbo užmokestis, palyginti su 2018 m., padidėjo 13 procentų. Nuo 2016 m. iki 2019 m. vidutinė senatvės pensija padidėjo 34 proc. (nuo 255 eurų 2016 m. iki 343 eurų 2019 m.), o šiemet ji jau siekia 399 eurus. Didinant skaidrumą transporto, statybų ir paslaugų sektoriuose iš šešėlio per praėjusius metus ištraukta 200 mln. eurų. Gerėjo ir verslo sąlygos Lietuvoje. Tapome EBPO – prestižinio ekonomiškai stiprių valstybių klubo nariais. Pagal Pasaulio banko „Doing Business“ reitingą, Lietuva pasiekė aukščiausią kada nors turėtą poziciją – 11 vietą tarp 190 šalių ir yra viena iš palankiausias verslo sąlygas sukūrusių valstybių. Tarp visų 28 ES valstybių narių Lietuva užėmė 4 vietą ir mus lenkė tik Danija, Jungtinė Karalystė ir Švedija.

Gerovės pajautimas keitė ir žmonių nuotaikas – didino jų pasitikėjimą valstybe. Tad į Lietuvą pirmą kartą per nepriklausomos Lietuvos istoriją gyventi grįžo daugiau žmonių, nei išvyko.

Vertinant praėjusius Vyriausybės veiklos metus tenka pripažinti, kad mūsų Vyriausybė, kitaip nei iki jos buvusios, sukaupe nemažą, virš milijardo siekiantį, valstybės rezervą. Nors iš rezervo kaupimo dar praėjusių metų rudenį opozicija atvirai tyčiojosi, Ingridos Šimonytės lūpomis viešai juokdamasi, kad toks rezervas gali būti kaupiamas tik ruošiantis epidemijai (suprask – kaupimas visiškai nereikalingas, nes tuo metu epidemijos niekas neprognozavo), šių metų pradžioje prasidėjusi sveikatos krizė parodė, kad toks rezervo kaupimas buvo daugiau nei išmintingas – pasikeitus poreikiams, jis leido išlaikyti sveikatos sistemos tvarumą, įsigyjant būtinausių apsaugos priemonių, testų, plaučių ventiliavimo aparatų, o taip pat, SODROS rezervo atveju, – užtikrino stabilų senjorų poreikių tenkinimą – jiems mokamų pensijų stabilumą tiek dabar, tiek ir ateityje.

Visa tai ir tai, ko čia nepaminėjau iš mūsų nuveiktų darbų, tik įrodo, kad Lietuva ėjo teisingu keliu, o mūsų, kuriuos opozicija žmonių akyse bandė vaizduoti klounais, pastangos ir kantrybė nenuėjo veltui. Mes taip suprantame tarnystę, kuri, kaip rodo šie metai, užtikrina tvarumą ir žmonių pasitikėjimą savo valstybe.

2016 metais taip aiškiai nesuvokiau, kiek daug buvusios valdžios padarė žalos valstybei, Tautai per tokius projektus, kaip LEO LT, Visagino atominės elektrinė, SGD terminalo statybos, kai Andriaus Kubiliaus Vyriausybė praskolino šalį pasiimant kreditus kelis kartus didesnis palūkanomis, nei buvo įmanoma rasti rinkoje. Dabar aiškiai matau, kaip tie pseudo-patriotai, nesąžiningi verslininkai, biurokratai bando desperatiškai apsaugoti savo galias, įtaką, kad galėtų toliau vogti iš valstybės, skurdinti Lietuvos žmones. Man buvo sakoma, jog mes pajudinome tokius didelius interesus, kad mus tiesiog sutraiškys.

Bandydami kelti viešai problemas, atsimušdavome kaip į sieną – tyrimai, susiję su Landsbergiais, „iškilniaisiais“ konservatoriais, Dalia Grybauskaite, Roku Masiuliu ir kitais „elito“ atstovais, net nebūdavo pradedami. Tokius asmenis

dar pernai garsiai pradėjome vadinti „neliečiamaisiais“. Pasak Seime liudijusių buvusių prokurorų, jiems aiškiai buvo duodama suprasti, kad dėl kai kurių valstybei, galimai, didelę žalą padariusių projektų, kuriuose sukosi „neliečiamieji“, negalima pradėti tyrimų.

Šiame leidinyje Jūs perskaitysite, kaip „neliečiamieji“ atvirai tyčiojosi iš teisingumo, drauge ir iš visos Lietuvos. Kaip jie ir jų bičiuliai patekdavo prie valstybės strateginių įmonių vairo, kaip per ofšorus neskaičiuodami žarstė valstybės milijonus, žinodami, kad įmonių nuostolius padengs paprasti mokesčių mokėtojai. Visa tai mes viešiname socialiniuose tinkluose, viešai kėlėme klausimus, tačiau didžiosios žiniasklaidos dėmesio tai nesulaukė.

Šis leidinys yra vienintelis realus būdas, kaip visą surinktą informaciją paviešinti plačiajai visuomenei ir tikėtis, jog teisėsaugos institucijos pagaliau imsis tyrimų „neliečiamųjų“ atžvilgiu. O požymių yra – kai VMI pradėjo tyrimai dėl Landsbergių sandorių už vieną eurą pardavus įmonę, valdančią milijoninės vertės sklypą.

Perskaitę šį leidinį, Jūs taip pat rasite atsakymus, kodėl taip įnirtingai buvo bandoma mus žeminti Jūsų akyse. Visi šiame leidinyje minimi faktai yra surinkti viešojoje erdvėje, tiesiog jie susisteminti ir pateikti parodant kas, kada ir kokius priiminėjo sprendimus, kokia galima žala valstybei padaryta. Ši medžiaga jau buvo skelbta viešojoje erdvėje, jokių ieškinių dėl neteisingos informacijos pateikimo nebuvo gauta. Rengiant šią informaciją, naudotasi archyvine medžiaga, Seimo komisijų išvados, kitais viešais priemonėmis faktais. Kokia šokiruojanti bebūtų šiame leidinyje pateikiama informacija, ji yra teisinga. Tai tik maža dalis „neliečiamųjų“ veiklą iliustruojančios informacijos, bet jos pakankama suvokti, kodėl šitie žmonės taip trokšta grįžti į valdžią.

Šiandien galiu pasakyti, kad per visus nepriklausomos Lietuvos metus mes pirmieji nepabūgome grasinimų, neatsitraukėme ir darėme darbus, kad šiandien visi Lietuvos žmonės būtų ekonomiškai ir saugūs, ir sveiki. Tai mūsų pagrindinis skirtumas nuo kitų šalyje veikiančių partijų, kurios anksčiau ar vėliau tapo interesų grupių marionetėmis. ■

Ramūnas Karbauskis

Kaip buvo švaistomi Lietuvos milijonai nuo „Klaipėdos naftos“ iki VAE ir SGD – stulbinantis žioplumas ar apsukrumas?

Dažnas užduoda klausimą, kaip gyventume šiandien, jei valstybėje niekas nevogtų. Tikriausiai būtume panašūs į kurią nors iš klestinčių ir gerbiamų valstybių, tokių kaip Šveicarija. Įvairių analitikų vertinimais, strateginio mąstymo stokojantiems politikams prikišus nagus, „išparceliuotas“ valstybės turtas, kuris valstybei galėjo uždirbti nemažus pinigus. Matyt, pradėti reiktų nuo daug kartų aprašytos ir net į garsiosios „Wikileaks“ akiratį dėl sandorio aplinkybių patekusios „Mažeikių naftos“. 2004 m. Seimo laikinoji komisija tyrė šį pardavimą ir išvadose konstatavo, jog „Mažeikių nafta“ buvo ne privatizuota, o tiesiog atiduota amerikiečių bendrovei „Williams International“. Valstybė iš šio sandorio negavo „nė lito“, bet pačios valstybės išpareigojimai buvo „itin ženklūs“. Komisijos išvadose teigiama, jog amerikiečių bendrovė ir jos dukterinės įmonės bei kiti juridiniai asmenys per 1998–2002 metus gavo daugiau kaip 220 mln. litų valdymo mokesčio, 21,6 mln. litų palūkanų už „Mažeikių naftai“ suteiktą 75 mln. litų paskolą bei uždirbo 10 mln. JAV dolerių, parduodama turėtas akcijas.

Šios išvados buvo perduotos ir prokuratūrai. Visai neseniai viename iš didžiųjų portalų duotame interviu buvęs „Mažeikių naftos“ vadovas Bronislovas Vainora pasakojo, kad „Mažeikių nafta“ niekada nebuvo panaši į „metalo laužo krūvą“, kaip kad buvo kalbama sandorio su „Williams“ išvakarėse. Jis teigė, kad dar 1990-aisiais viena Prancūzijos konsultacinė kompanija buvo atlikusi įmonės turto vertinimą ir nurodė, jog „Mažeikių naftos“ rinkos kaina ne mažesnė kaip 700 mln. JAV dolerių. Gamykla buvo privatizuota be konkurso. Bendrovę tokiomis sąlygomis 1999 m. pardavė ministras pirmininkas Andrius Kubilius. Po kelerių metų, kuomet konservatoriai nebuvo išrinkti ir liko opozicijoje, jie niekaip negalėjo patikėti, kad įmonės pardavimo istoriją tiria prokurorai. Tuometinis generalinis prokuroras Antanas Klimavičius susilaukė jų kritikos ir buvo prašytas viešai paneigti, jog „Mažeikių naftos“ privatizavimas padarė žalos įmonei, kurią teks dengti valstybei. Tačiau generalinis prokuroras toliau viešumoje

tvirtino, kad padaryta 500 mln. litų žala: „Tai – ne pasisavinimas, ne iššvaistymas, bet žalos padarymas piktnaudžiaujant įgaliojimais arba juos viršijant.“ Ir iš tiesų – nuo 1999 iki 2002 m. rudens, kai kontrolinį AB „Mažeikių nafta“ akcijų paketą įsigijo Rusijos bendrovė „Jukos“ (už 53,7 proc. akcijų sumokėjo 85 mln. JAV dolerių), lietuviškoji naftos perdirbimo gamykla patyrė 750 mln. litų nuostolių. Ir nors viešojoje erdvėje buvo minimi

skirtingi skaičiai, faktas dėl to nesikeitė – neva padaryta žala valstybei. Kaip ir faktas yra tai, jog derybos dėl „Mažeikių naftos“ vyko neviešinant detalių – po kilimu ir be konkurso.

Po Williamso skandalo, konservatoriams į valdžią grįžti pavyko tik 2008 metais. Prasidėjus ekonominei krizei, jiems ir vėl nepavyko atstatyti žmonių pasitikėjimo. Sprendimai, priimti naktinės reformos metu, turėjo neigiamų socialinių ir ekonominių pasekmių Lietuvos žmonėms – nurežtos pensijos, taupoma žmonių sąskaita, skolinimasis bene didžiausiomis palūkanomis. Gelbstint stambų kapitalą, o ne eilinius Lietuvos žmones, valstybei padaryti milžiniški nuostoliai, kuriuos iki šių dienų aptarinėja finansų sritį stebintys specialistai. Finansinės krizės tyrimą vykdęs Seimo Biudžeto ir finansų komitetas nustatė vieną absurdiškiausių faktų, kuris turėjo įtakos A. Kubiliaus Vyriausybės sprendimui nesikreipti paramos į Europos Komisiją ir TVF – D. Grybauskaitės 2009 m. kovo mėn. pabaigoje viešai išsakyti vertinimai, jog paramos į tarptautines organizacijas besikreipiančios valstybės „demonstruoja politinę impotenciją“! Iš Komitetui pateiktų paaiškinimų ir gautų atsakymų raštu galima daryti išvadą, kad Vyriausybė rimtai net nesvarstė galimybės kreiptis tarptautinės finansinės paramos, nors tokia parama buvo suteikta Latvijai ir dar septynioms ES valstybėms narėms. A. Kubiliaus Vyriausybė 2009–2012 metais pasiskolino finansų rinkose ir iš komercinių finansų įstaigų, tai darė brangiausiai visoje ES ir, pasak ekonomistų, pasekmes jausime iki 2022 metų. Dėl tokių tuometės Vyriausybės sprendimų, pasak krizės tyrimo komisijos, valstybė patyrė daugiau kaip 2 mlrd. eurų žalą.

Tačiau be šių sprendimų, buvo priimta ir kitų sprendimų, kurie šiandien vertinami neigiamai. Šie sprendimai susiję su Visagino atominės elektrinės uždarymu ir Suskystintų gamtinių dujų terminalo statyba, bei su juo susijusiais sandoriais. Čia atsiranda ir nauji veikėjai, kurie keliauja per strategines įmones ir joms skiriamas milžiniškas lėšas. Vienas iš jų – konservatorių ir prezidentės globotinis – Rokas Masiulis. ■

SANDORIS DĖL „MAŽEIKIŲ NAFTOS“ ANTIKONSTITUCINIŲ PRIPAŽINTAS DU KARTUS

Konservatorių veiksmai, sudarant „Mažeikių naftos“ pardavimo sandorį, antikonstituciniais pripažinti net du kartus.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2000 m. spalio 18 d. nutarime konstatavo, kad Vyriausybė sutartyse su strateginiu investuotoju ir AB „Mažeikių nafta“ neturėjo teisės valstybės vardu prisiimti esminių turinių išpareigojimų strateginiam investuotojui ir (ar) akcinei bendrovei „Mažeikių nafta“. Taip pat Vyriausybė neturėjo teisės prisiimti išpareigojimų atlyginti ir tuos nuostolius, kurie susidaro dėl strateginio investuotojo ir (ar) akcinės bendrovės „Mažeikių nafta“ kaltės.

2003 m. kovo 17 d. nutarime Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas pripažino, kad konservatorių valdančioji dauguma neturėjo teisės suteikti AB „Mažeikių nafta“ amnestijos ir priimti įstatymo, kuriuo apribojamos teisės valstybės ir savivaldybių institucijoms kelti papildomus reikalavimus dėl AB „Mažeikių nafta“ ar jos dukterinių bendrovių veiklos ar neveikimo ir kitų įvykių, įvykusių prieš tai, kai strateginis investuotojas įsigijo akcijas.

Nuo neatsakingų skolų ir politinės korupcijos iki G. Landsbergio verslo 1 euro sandorio

Opozicija dažnai kaltino LVŽS, jog Seime 2016–2020 m. buvo vykdoma per daug parlamentinių tyrimų. Bet tas „per daug“ galbūt labiau atspindi asmeninį atskirų politikos veikėjų interesą, kad kai kurie buvusių valstybės valdžių „darbai“ būtų užnešti istorijos dulkelėmis ir kuo greičiau išsitrintų iš Lietuvos žmonių atminties. Iš tiesų, parlamentiniai tyrimai atskleidė išpūdingų detalių apie tai, kaip dešimtmečiais buvo valdoma valstybė. Todėl nieko nuostabaus, kad šiems tyrimams visomis išgalėmis trukdė tiek konservatoriai, tiek liberalai.

VYRIAUSYBĖS VEIKSMŲ PER 2009–2010 M. KRIZĘ PARLAMENTINIS TYRIMAS: A. KUBILIAUS NEATSAKINGO ELGESIO PASEKMĖS BUS JAUČIAMOS IKI 2022 M.

Atliktas tyrimas konstatavo, kad 2009–2012 metais Lietuvos viešųjų finansų deficitas lėmė didelį poreikį skolintis, valstybės skola per šį laikotarpį išaugo 8,5 mlrd. eurų, tai yra maždaug 2,7 karto, todėl buvo svarbu skolintis kuo mažesnėmis palūkanomis. Tuometinė Anrius Kubiliaus Vyriausybė pasielgė kitaip – nusprendusi skolintis finansų rinkose ir iš komercinių finansų įstai-

gų, tai darė kone brangiausiai visoje ES. Tiek vietos, tiek tarptautiniai komerciniai bankai naudojo tokiu Vyriausybės sprendimu ir dažniausiai diktavo savo sąlygas. Sprendimas skolintis iš komercinių finansų įstaigų ir nesikreipti finansinės paramos į Tarptautinį valiutos fondą padidino viešojo sektoriaus išlaidas, pablogino suminių viešojo sektoriaus balansą maždaug 2,1 mlrd. eurų (tai yra vidutiniškai 0,6 procento BVP kiekvienais metais per visą 2009–2018 m. laikotarpį) ir neigiamai veiks šiuos rodiklius iki pat 2022 m., kai bus išpirkta paskutinė ilgojo laikotarpio didelio pelningumo obligacijų emisija. Šis tyrimas, kurį atliko Seimo Biudžeto ir finansų komitetas, leido ne tik įvertinti 2009–2010 m. ekonominės krizės valdymo aplinkybes, bet ir išsiaiškinti, koks valstybės elgesys finansų rinkose panašiais atvejais būtų išmintingiausias ir saugiausias. Laiku atlikta 2009–2010 m. krizės analizė bei ekonomisto Roberto Šilerio teiginių, kad krizės metu turi būti ne karpomos išlaidos, o skatinamas vartojimas, suvokimas buvo tai, kas nulėmė LVŽS sėkmingus sprendimus dėl COVID-19 ekonominių pasekmių.

Verslo grupių poveikio valstybės politikams tyrimas: verslui poveikis politikams buvo tapęs darbo dalimi

Kitas – Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto atliktas tyrimas apie verslo ir interesų grupių poveikį valstybės politikams buvo svarbus tuo, kad visuomenei leido išvysti ilgus metus kruopščiai slėptus politikos užkulius, prasiveržusius „MG Baltic“ skandalu, kai teisėsauga paskelbė apie G. Landsbergio ir R. Kurliansko pietus, kurių metu su verslo grupe buvo derinama konservatorių rinkimų programa, bei liberalui E. Masiuliui buvo pareikšti įtarimai paėmus 106 tūkst. eurų – galimai sukištų į alkoholio dėžutę – kyšį.

Tyrimo metu buvo nustatyta, kad koncerno „MG Baltic“ vadovai, siekdami užsitikrinti finansinę naudą ir asmeninę įtaką, 2002 m. parengė ilgalaikę veiklos vystymo strategiją, kuri iki šiol buvo nuosekliai ir kryptingai įgyvendinama. Strategijoje buvo įvardyti šie pagrindiniai tikslai:

- sumažinti valstybinės valdžios ir valdymo, teismų ir kitų institucijų neigiamą poveikį (įtaka teisės aktams ir taikomų sankcijų sumažinimas);
- sukurti ir palaikyti pastovius ryšius valdžios ir valdymo institucijose, gauti informacijos iš svarbių institucijų (Seimo, Vyriausybės);
- lobistinė veikla, kurios rezultatai vertinami pagal įtakai paklūstančių struktūrų skaičių.

Strategijai įgyvendinti buvo pasitelkiami kai kurie politikai, valstybės tarnautojai ir pareigūnai, įtraukiami įvairiais neteisėtais būdais – renkant konfidencialią ar asmenis kompromituojančią medžiagą, siekiant papirkti, darant įtaką, manipuliuojant informacija

BIUDŽETO IR FINANSŲ KOMITETAS NUSTATĖ, KAD:

2009–2012 metais priimti sprendimai skolintis valstybės vardu finansų rinkose ir iš komercinių bankų su labai aukštomis palūkanomis galėjo pažeisti viešąjį interesą, nes, nepriėmus geriausių įmanomų finansinių sprendimų, valstybei ir jos piliečiams buvo padaryta didelio masto (apie 2,1 mlrd. eurų dydžio) žala.

visuomenės informavimo priemonėse. Daugeliu atvejų buvo naudojamos koncerno „MG Baltic“ valdomos visuomenės informavimo priemonės, per kurias daroma įtaka ar siūlomos viešinimo, įskaitant ir politinę reklamą, paslaugos mainais į koncernui reikalingų sprendimų priėmimą. Poveikio taikiniais pasirenkami asmenys, kurie gali padėti ar trukdyti realizuoti „MG Baltic“ verslo interesus, todėl jais dažniausiai tampa politinių partijų, valstybės institucijų, valstybės valdomų įmonių atstovai, teisinių ir teisėsaugos institucijų atstovai.

KAIP „MG BALTIC“ DARĖ ĮTAKĄ?

Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto surinktais duomenimis, koncerno „MG Baltic“ atstovai veikė politinius procesus, darydami poveikį Seime ir Vilniaus miesto savivaldybėje atstovaujama tam tikrų politinių partijų nariams.

2005–2006 m. koncerno „MG Baltic“ vadovai siekė stiprinti savo įtaką Vilniaus miesto savivaldybėje, kad galėtų išplėsti koncerno įmonių veiklą statybų ir nekilnojamojo turto sektoriuose. Tuo metu didžiausius užsakymus Vilniaus mieste, įgyvendinant projektus, gaudavo su Liberalų ir centro sąjunga (toliau – LiCS) susijusi „Rubikon“ įmonių grupė.

Siekdami užsitikrinti konkurencinį pranašumą, koncerno „MG Baltic“ vadovai ėmėsi įgyvendinti politinį scenarijų, pagal kurį buvo siekiama paveikti kai kuriuos LiCS narius, kad jie įkurtų naują, koncerno interesus tenkinančią liberalų partiją. Naudodamiesi savo įtaka kai kuriems LiCS lyderiams, koncerno „MG Baltic“ atstovai aktyviai dalyvavo sprendžiant vidinius partijos reikalus: jie nuolat buvo informuojami apie partijoje vykstančius procesus, su jais buvo aptariama naujai steigiamos partijos vadovo kandidatūra, savo ruožtu „MG Baltic“ atstovai teikdavo nurodymus politikams, kaip jie turėtų veikti partijos viduje.

Įsisteigus naujai liberalų partijai – Lietuvos liberalų sąjūdžiui (toliau – LLS), kuriai koncernas „MG Baltic“ galėjo daryti įtaką, su koncerno vadovais buvo aptariami LLS kandidatai į pareigas Seime ir Vyriausybėje. 2016 m. iškilus į viešumą informacijai apie politinės korupcijos bylą, koncerno „MG Baltic“ atstovai siekė toliau išlaikyti įtaką LLS.

Išnaudodami politinę situaciją, susidariusią 2005 m. pabaigoje dėl Vilniaus miesto savivaldybėje vykstančių procesų, koncerno „MG Baltic“ vadovai siekė

D. Grybauskaitė © Delfi / Š.Mažeikos nuotr.

R. Kurlianskis, E. Masiulis © Delfi / A.Ufarto nuotr.

paveikti įtakingą Lietuvos socialdemokratų partijos (toliau – LSDP) narį, kad jis įtikintų savo frakciją balsuoti už Seimo laikinosios tyrimo komisijos, tyrusios faktus dėl korupcijos Vilniaus miesto savivaldybėje, išvadas. Šiam tikslui buvo pasitelktos ir koncerno „MG Baltic“ valdomos žiniasklaidos priemonės.

2007 m. koncerno „MG Baltic“ atstovai, siekdami sustiprinti savo pozicijas Vilniaus miesto savivaldybėje, darė poveikį kandidatams į Vilniaus miesto tarybą per 2007 m. vykusius savivaldybių tarybų rinkimus, vėliau darė poveikį Vilniaus miesto tarybos nariams, protegavo tam tikrus asmenis į atsakingas pareigas savivaldybėje.

2008 m. gruodžio mėn. susisiekimo ministru paskyrus LLS pirmininką Eligijų Masiulį, koncerno „MG Baltic“ atstovai siekė laimėti Susisiekimo ministerijai pavaldžių įmonių ir įstaigų organizuojamus rangos darbų konkursus, kurie užtikrintų ilgalaikę pelningą veiklą koncerno įmonei „Mitnija“. Koncerno „MG Baltic“ atstovus labiausiai domino didelės vertės AB „Lietuvos geležinkeliai“ organizuojami rangos darbų pirkimo konkursai. Siekdami palankių sprendimų, koncerno „MG Baltic“ atstovai sukūrė schemą: per žiniasklaidą ir E. Masiulį darė įtaką AB „Lietuvos geležinkeliai“ vadovybei dėl blogos įmonės veiklos, per tarpininką (E. Masiulio rekomenduotą AB „Lietuvos geležinkeliai“ darbuotoją) organizuodavo tiesioginius susitikimus su tuometiniu įmonės vadovu Stasiu Daildyka – juose būdavo aptariamos dalyvavimo konkursuose detalės. Nuo 2009 m. vasario mėn. koncerno „MG Baltic“ ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ atstovų susitikimai vyko beveik kiekvieną mėnesį, kartais po kelis kartus. Veiksmus koordinavo Raimondas Kurlianskis, neoficialių susitarimų eigą kontroliavo Da-

rius Mockus. Veikdami pagal sukurtą poveikio AB „Lietuvos geležinkeliai“ vadovybei schemą, koncerno „MG Baltic“ atstovai užtikrino savo valdomai įmonei AB „Mitnija“ ilgalaikį sėkmingą dalyvavimą AB „Lietuvos geležinkeliai“ skelbiamuose viešųjų pirkimų konkursuose. Pagrindinė AB „Mitnija“ partnerė AB „Lietuvos geležinkeliai“ skelbiamuose konkursuose buvo bendrovė „Kauno tiltai“, su šios bendrovės vadovu Nerijumi Eidukevičiumi koncerno „MG Baltic“ atstovai palaiko glaudų nuolatinį ryšį. Abi šios įmonės kartu su kitomis partnerėmis 2009–2013 m. laimėjo AB „Lietuvos geležinkeliai“ organizuotų rangos darbų pirkimo konkursus, kurių bendra vertė (su PVM) viršijo 1 mlrd. litų (tai sudarė apie 10 proc. visų AB „Lietuvos geležinkeliai“ vykdytų viešųjų pirkimų). Pažymėtina, kad Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) duomenimis, AB „Lietuvos geležinkeliai“ iki 2009 m. nebuvo sudariusi nė vienos viešųjų pirkimų sutarties su koncernu „MG Baltic“ susijusiomis įmonėmis (Viešųjų pirkimų tarnybos 2018 m. vasario 20 d. raštas Nr. 4S-266).

Pasibaigus didelės vertės Lietuvos geležinkelių infrastruktūros objektų statybos projektams, koncerno „MG Baltic“ atstovai domėjosi Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos (toliau – LAKD) vykdomais kelių statybos viešųjų pirkimų konkursais. 2016 m. kovo 8 d. LAKD viršininko pavaduotoju, galimai koncerno „MG Baltic“ ir AB „Kauno tiltai“ vadovams proteguojant, buvo paskirtas Daivis Zabulionis, buvęs Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) viršininko pavaduotojas ir Viešųjų pirkimų tarnybos laikinasis vadovas. Komiteto surinktais duomenimis, koncerno „MG Baltic“ ir AB „Kauno tiltai“ vadovai tarėsi dėl nuolatinio neteisėto atlygio D. Zabulioniui mokėjimo už tai, kad, ► (p. 6)

(p. 5) ► būdamas atsakingas už LAKD viešuosius pirkimus, proteguotų koncerno „MG Baltic“ įmonę „Mitnija“ ir AB „Kauno tiltai“, siekiant gauti LAKD užsakymų.

Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto vertinimu, „koncerno „MG Baltic“ ir LLS atstovų sukurta ypač efektyvi veikimo transporto sektoriuje schema leido koncernui susikurti išskirtines verslo sąlygas. Koncernui priklausanti bendrovė „Mitnija“ kartu su partneriais laimėjo daugiau kaip 1 mlrd. litų vertės vien valstybės valdomos įmonės AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2009–2013 m. organizuotų rangos darbų pirkimo konkursų (tai sudarė apie 10 proc. visų AB „Lietuvos geležinkeliai“ viešųjų pirkimų).“

Koncerno „MG Baltic“ atstovai, siekdami gauti didelės vertės užsakymų, įgyvendinant Švietimo ir mokslo bei Sveikatos apsaugos ministerijų kuruojamus projektus (moderniųjų technologijų slėnių, medicinos įstaigų statyba), naudojosi įtaka šių ministerijų vadovams, taip pat palaikė ryšius su tuometiniais Kauno medicinos universiteto ir Kauno technologijos universiteto rektorais, tuometiniu Kauno medicinos universiteto klinikų generaliniu direktoriumi. Su koncerno „MG Baltic“ atstovais buvo derinami klausimai dėl TV reportažų ir publikacijų, susijusių su sveikatos apsaugos sistemos finansavimu bei universitetų rektorių atlyginimų viešinimu.

2009 m. koncerno „MG Baltic“ atstovai aktyviai dalyvavo politiniuose procesuose, susijusiuose su Tautos prisikėlimo partijos (toliau – TPP) frakcijos Seime skilimu – su jais buvo aptariami Seimo Pirmininko atstatydinimo ir naujo kandidato į Seimo Pirmininko pareigas parinkimo klausimai, šiuo tikslu buvo siekiama proteguoti vienus asmenis ir formuoti neigiamą nuomonę apie kitus asmenis. Be to, su jais buvo derinami veiksmai, kuriais siekta pritraukti dalį TPP frakcijos narių į LLS.

Nuo 2009 m. balandžio mėn. iki 2016 m. vidurio koncerno „MG Baltic“ valdoma AB „Mitnija“ kartu su kitais partneriais laimėjo 33 universitetų ir sveikatos priežiūros įstaigų skelbtus viešųjų pirkimų konkursus, kurių bendra vertė (su PVM) viršija 100 mln. eurų.

2010 m. sausio mėn. švietimo ministras G. Steponavičius prašė R. Kurlianskio pagalbos, kad nebūtų priimtas Seime

svarstomas nutarimas dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą (iširti, ar kai kurios Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai).

2017 m. koncerno „MG Baltic“ atstovai aktyviai dalyvavo procesuose, susijusiuose su LSDP pirmininko rinkimais ir šios partijos skilimu, taip pat siekė paveikti partijos vidaus diskusijas dėl dalyvavimo valdančiojoje koalicijoje Seime. Šiuo tikslu rinko kompromituojančią informaciją apie galimus kandidatus į partijos pirmininko pareigas, darė poveikį asmenims, kad jie pakeistų savo apsisprendimą. Galiausiai LSDP pirmininku išrinktas Gintautas Paluckas.

Taigi, „MG Baltic“ bandė išlikti aktyvia interesų gupe politikoje ir ginti savo verslo interesus, veikdamas partijas net po to, kai 2016 m. kilo su šio koncerno vardu siejamas skandalas.

SEIMO NACIONALINIO SAUGUMO IR GYNYBOS KOMITETAS KONSTATAVO:

Tam tikros valstybės institucijos galėjo būti vertinamos kaip *de facto* užvaldytos [koncerno „MG Baltic“]. Ši teiginį patvirtina atvejai, kai verslo grupės, siekdamos išspėsti kilusias problemas, kreipiasi pagalbos į koncerną „MG Baltic“.

Tokia „MG Baltic“ verslo grupės veikla kelia grėsmę valstybės sąrangai, nes:

1. politinius sprendimus *de facto* priima niekam neatskaitingos asmenų grupės;
2. politinė įtaka tapo preke;
3. kai to reikalauja koncerno interesai, jo kontroliuojamos visuomenės informavimo priemonės naudojamos kaip spaudimo ir manipuliacijų įrankis.

Galimi tokios veiklos padariniai – fasadinė demokratija, kurioje valdo pinigai ir neformalūs įtakos tinklai.

„Tulpių“ paštas, E. Masiulis ir „MG Baltic“ visada buvo greta

„MG Baltic“ byloje teisėsaugai pareiškus įtarimus korupcija liberalų vedliui Eligijui Masiuliui, visuomenė sužinojo ne tik tuo metu valdžiusių politikų pažeidžiamumą, bet ir sukrečiančius faktus, kaip politikai gaudavo užduotis iš taip vadinamo „tulpių pašto“, netgi nurodymus dėl Generalinio Prokuroro skyrimo aplinkybių pasikalbėti su koncerno „MG Baltic“ vadovybe – D. Mockumi.

Tik besibaigiant D. Grybauskaitės kadencijai, imta vis garsiau ir drąsiau kalbėti, kad vyko slapsti susitarimai, valstybės valdymas grindžiamas ne demokratija, ne įstatymais, o interesų grupių susitarimais. Ir tai reiškė ne ką kita, o rinkėjų apgaulinėjimą, nes valdžios išrinkimas nereiškė, jog naujai išrinkta valdžia bus ta, kuri tikrai valdys valstybę. Tai ne kartą pajautė ir Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, nes jai nuolat buvo primenama, kad rinkimus laimėjo ne tie, kad ši valdžia neišbus iki pirmų bulvių ir pan. Visada buvo siekiama ir stengiamasi, kad atsakingi postai, tiek prie valstybės vairo, tiek valstybinėse įmonėse būtų išdalijami „saviems“, „neliečiamiesiems“, kurie turės aukščiausią valstybėje „stogą“, kurio vienintelis skambutis galėjo lemti, ar bus pradėti tyrimai prokuratūroje, ar ne. Tai iliustruoja ir Roko Masiulio protegavimas, ir D. Grybauskaitės stogas, jį skiriant susisiekimo ministru. Vėliau, matydamas kaip su R. Masiuliu kartu po valstybės energetikos sektorių keliavę asmenys pamažu susidarbina susisiekimo srityje, tai, kad R. Masiulis tapo susisiekimo ministru, R. Karbauskis pavadino klaida, nes nesitikėjo, kad valstybės valdyme yra fasadinė, arba labai gražių viešųjų ryšių pusė ir zona, kurioje, visuomenei nieko neįtariant, tvarkosi tik „neliečiamieji“.

Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, buvęs prezidento Valdo Adamkaus patarėjas ir kelių knygų apie D. Grybauskaitę autorius Lauras Bielinis, viešumoje kritiškai įvertino nueinančios valstybės vadovės palikimą. Jis teigė, kad D. Grybauskaitė „palieka perteklinę įtampą“, sukurtą „apsimetinėjimo ir gudravimo kultūrą politikoje“. Tokioje aplinkoje kelti klausimus, priešintis nusistovėjusiai sistemai netgi pavojinga. Kaip su tokiais smalsiais buvo elgiamasi,

pavyzdžių ieškoti daug nereikia. Tiesiog užtenka atsiversti spaudą, kad prisimintume, jog tiek patį Ramūną Karbauskį, tiek jo bendražygius dėl keliamų klausimų buvo stengiamasi „nužudyti“, kertant per jų reputaciją. Jau vien kokias „neliečiamųjų“ reakcijas sukėlė Seime pradėti tyrimai, klausimai „dėl tulpių pašto“ ar Landsbergių daromos įtakos. Ypač daug pasipriešinimo sulaukta, kai parlamentinių tyrimų metu liudininkai netikėtai paliudijo, jog Landsbergių įmonė su sklypu Vilniaus mieste tekinavo vieną eurą. Labiausiai tame tyrime stebina tai, kad Landsbergiai kategoriškai atsisakė visuomenei paaiškinti sandorio aplinkybes, Seimo komisijai nepateikė sutarčių, nėjo liudyti. VMI šiuo metu (2020-08-16) yra pradėjusi šio sandorio aplinkybių tyrimą.

LRT TYRIMAS: NEPOTIZMAS, SKAIDRUMO STOKOJANTYS VIEŠIEJI PIRKIMAI, INTERESŲ NEDEKLARUOJANTYS LRT TARYBOS NARIAI

Parlamentinis tyrimas, kuriame LVŽS frakcijos Seime iniciatyva buvo aiškinama, kaip LRT valdomi finansai bei kaip vyksta šios įstaigos valdymas, susilaukė didelio LRT pasipriešinimo bei kaltinimų, esą siekiama atimti žiniasklaidos nepriklausomybę. Tyrimas parodė, kad LRT turėjo ką slėpti, o kartu, nustačius valdymo problemas, sudarė Seimui galimybę tobulinti iš mokėtojų lėšų finansuojamos LRT valdymą ir priimti naują LRT įstatymo redakciją.

Šis parlamentinis tyrimas, kurį vykdė specialiai sudaryta laikinoji komisija, atskleidė, kad daugiau kaip pusė (apie 62 proc.) 2013–2017 m. laikotarpiu LRT vykdytų tarptautinių ir supaprastintų viešųjų pirkimų buvo vykdyti nesant konkurencijos ir pirkime dalyvaujant tik vienam tiekėjui. Daugiausia tokių pirkimų (17) buvo įvykdyta 2017 m.

Remdamasi Viešųjų pirkimų Tarybos pateiktais duomenimis, Seimo laikinoji komisija nustatė atvejų, kai pirkimų sąlygos buvo rengiamos nesiekiant pritraukti kitų tiekėjų dalyvauti pirkimuose, kad būtų užtikrinta konkurencija, taip pat tiksliai ir aiškiai neaprašant pirkimo objekto ir, darytina prielaida, galimai sudarant sąlygas, kad tik konkretus tiekėjas laimėtų pirkimus. Taip pat buvo nustatytas atvejis, kai už LRT viešuosius pirkimus atsakingas asmuo, nesulaukęs „atšalimo“ laikotarpio pabaigos, ėmė dirbti LRT viešuosius pirkimus laiminčioje organizacijoje. Nors VTEK konsta-

RE: FW:

Dalia Grybauskaitė [tulpes@lrpk.lt]

Išsiųsta: 2015 m. gruodžio 15 d. 14:43

Kam: MASIULIS Eligijus

Dapkus pradėjo vėl neršti prieš kandidatą. Vaikšto ir nesąmonės kalba, kad jis Rimšelio kursioakas ir pan. tai galite perduoti linkėjimus Mockui, kad patrauktų savo skaliką.

From: MASIULIS Eligijus [mailto:eligijus.masiulis@lrs.lt]

Sent: Monday, December 14, 2015 1:43 PM

To: Dalia Grybauskaitė

Subject: Re: FW:

Sveikinu su apsisprendimu. Norisi tikėti, kad trečiasis kartas bus sėkmingas ir GP turės nuolatinį vadovą.

Sent from my iPhone

On 2015-12-14, at 12:24, Dalia Grybauskaitė <tulpes@lrpk.lt> wrote:

Artimiausiu metu leisime pranešimą spaudai dėl GP teikimo. Kaip bus taip, žiūrėsime. Teikimą į apeliacinį teismą dėl 3 teisėjų skyrimo jau paleidome. Gal bus apjungti visų teikimai antradienį. Pridedu jo biografiją ir mūsų būsimą pranešimą spaudai.

Slaptas balsavimas yra slaptas balsavimas. Kalbėjomės ir su vilniečiais teisėjais ir akademinais žmonėmis – nelabai nori, nes nėra garantijų dėl grįžimo atgal.

Taigi geriausia ką dabar turime: padorus, profesionalus ir ramus žmogus.

tavo teisės aktų pažeidimą, LRT neįvedė jokių papildomų korupcijos prevencijos priemonių, o įmonė, kuri įdarbino minėtą LRT darbuotoją, ilgainiui tapo vyraujančiu tiekėju LRT. Šio dominuojančio vieno tiekėjo su LRT sudarytų sutarčių vertė sudarė 83 proc. visų tiekėjo sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių vertės.

Taip pat nustatyti aplaidaus su viešaisiais pirkimais susijusių dokumentų tvarkymo atvejai LRT. Pavyzdžiui, LRT negebėjo kontroliuojančioms institucijoms pateikti jos darbuotojų dalyvavimą kontroliuojant sudarytų sutarčių vykdymą liudijančius dokumentus, nes pastarieji nebuvo sudaryti arba nebuvo išlikę.

Seimo laikinajai komisijai teko susidurti ir su LRT buvusiomis nepotizmo apraiškomis, kada neinformuojant vadovybės, nedeklaruojant interesų, LRT darbuotojai, dirbantys su viešaisiais pirkimais, galėjo priiminti sprendimus įsigyti prekes ir paslaugas iš įmonių, kur dirbo jų giminaičiai ar sutuoktiniai.

Nustatyti ir kiti kritiniai pažeidimai. Antai, LRT Administracinė komisija privalėjo vykdyti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 11 straipsnio 6 dalies 4 punkte jai priskirtą funkciją – teikti išvadas Tarybai, sudarant sutartis dėl investicijų, jei sandorio suma yra ne mažesnė kaip 29 000 eurų. Nustatyta, kad šių funkcijų Administracinė komisija niekada nevykdė, t. y. sandoriai nebuvo vertinami, o vykdyti pradėjo tik tada, kai Seimo laikinoji komisija pradėjo domėtis šiuo klausimu.

Ypač tyrimą atlikusius Seimo narius

stebino tai, kad netgi LRT Tarybos nariai, kuriuos savo privačius interesus deklaruoti įpareigoja įstatymas, metų metais jų nedeklaruodavo: parlamentinio tyrimo metu Vyriausioji tarnybinės etikos komisija konstatavo, kad net šeši LRT tarybos nariai padarė įstatymo pažeidimus nedeklaruodami savo interesus. Tuo tarpu LRT vadovybė ne tik kad nesidomėjo, ar privačių interesų deklaracijos pateikiamos laiku, bet siekė nuslėpti interesų nedeklaravimo faktus ir nuo Seimo narių bei tyrimo komisijos, teikdama tikrovės neatitinkančią informaciją.

STT išnagrinėjus 2015–2018 m. LRT viešųjų pirkimų informaciją, nustatyta, kad 37 LRT darbuotojai buvo ar yra giminystės, santuokos ar svainystės ryšiais susiję su 8 juridinių asmenų, LRT skelbtų viešųjų pirkimų laimėtojų, 43 darbuotojais. 5 darbuotojai, turintys giminystės, santuokos ar svainystės ryšių dalyvavo priimant sprendimus viešuosiuose pirkimuose ir tik vienu atveju LRT nurodė žinant apie konkretaus asmens nusišalinimą ir jam grėsiantį viešųjų ir privačių interesų konfliktą (šio konflikto pobūdį).

Seimui atliekant tyrimą, LRT nuolat skelbė, kad Lietuvoje varžoma žodžio laisvė. Tačiau politikai, dirbę su šiuo tyrimu, niekada nėra aiškinęsi jokių kitų aplinkybių, kurios būtų susijusios su turinio kūrimu, ► (p. 8)

Parlamentinio tyrimo metu atskleistos aplinkybės:

Landsbergių šeimos įmonė su sklypu Vilniaus mieste už 1 eurą bei konservatorių santykiai su privačiais pensijų fondais

(p. 7) ► žinių palankumu vienoms ar kitoms politinėms jėgoms. LVŽS visada akcentavo, kad turinį įvertins žiūrovai, o politikams svarbi parlamentinė kontrolė dėl mokesčių mokėtojų lėšų, kurios šiuo metu yra per 46 mln. eurų, panaudojimo skaidrumo.

KUO REIKŠMINGI PARLAMENTINIAI TYRIMAI?

Parlamentiniai tyrimai ne tik leidžia nustatyti valstybėje esančias problemas, išanalizuoti jų atsiradimo priežastis. Svarbiausia yra tai, kad jie leidžia suprasti, kokie ir kur pokyčiai reikalingi.

Pavyzdžiui, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui išsiaiškinus verslo ir politikų korupcinius saitus, buvo pakeistas Lobistinės veiklos įstatymas – politikai ir lobistai privalo deklaruoti susitikimus viešame ir visuomenei atvire

Seimo komisija domėjosi apie privačių pensijų fondų sąsajas su konservatoriais. Pranešimai apie „BaltCap Infrastructure Fund“ investiciją į Karalienės Mortos mokyklos ir darželio statybas išplatinti po to, kai grupė Seimo narių (daugiausiai priklausančių TS-LKD frakcijai) kreipėsi į Konstitucinį Teismą dėl pensijų reformos teisėtumo, gindami privačių pensijų fondų interesus. Pensijų fondų lėšos sudaro apie 60 procentų „BaltCap Infrastructure Fund“ lėšų. Tad kilo pagrįstų klausimų, kodėl Landsbergių valdomi konservatoriai gynė privačius pensijų fondus, o ne pensininkus.

Kita aplinkybė, sudominusi komisiją – UAB „Krajama“ su žemės sklypu Karalienės Mortos mokyklos bei darželio statybai Kalnėnų mikrorajone buvo įsigyta už 1 eurą.

Seimo narys G. Landsbergis bei jo sutuoktinė A. Landsbergienė ir su jais susijusios įmonės atsisakė bendradarbiauti su parlamentinį tyrimą atliekančia komisija ir paaiškinti sandorio sudarymo aplinkybes. Dėl to komisija negalėjo pabaigti parlamentinio tyrimo šia apimtimi ir išvadose atsakyti į klausimą, ar toks sandoris yra skaidrus ir neturi politinės korupcijos požymių. •

G. Landsbergis ir A. Landsbergienė © ELTA/ M. Ambrazo nuotr.

KAS KEITĖSI PO LRT FINANSŲ IR VALDYSENOS TYRIMO?

- Įstatymas įpareigojo LRT įsteigti etikos kontrolieriaus pareigybę;
- įstatymu sustiprintos LRT tarybos funkcijos, susijusios su LRT veiklos priežiūra;
- bendradarbiaujant su STT, pakeistos LRT programų viešųjų pirkimų taisyklės;
- LRT pradėjo viešai skelbti informaciją apie viešuosius pirkimus.

registre ir tą daro abi šalys. Taigi, susitikimus galima „kryžmiškai“ patikrinti. Priimtas Civilinio turto konfiskavimo įstatymas – turta, kurio asmuo nepajėgia pagrįsti savo teisėtomis pajamomis, konfiskuoti tapo lengviau. Įstatymas taikomas turtui, įgytam 10 m. prieš jo priėmimą. Taigi, galėtų būti pritaikytas daugeliui šiuo metu vykstančių rezonansinių korupcijos bylų „herojų“. ■

Landsbergiai nori gyventi „savo“, o ne mūsų visų Lietuvoje

Įdomiai susiklostė situacija su Landsbergių verslu – privačiomis mokyklomis. Valdantieji ėmus kelti klausimus dėl viešumoje pasirodžiusios informacijos – 1 euro sandorio, institucijos iš pradžių atsakė tirti šio sandorio teisėtumą. Jo netikrinti nusprendė ir VMI. Konservatoriai net oficialioje socialinio tinklo paskyroje ėmė džiūgauti, jog Landsbergių verslas neva skaidrus. Tačiau pasirodžius informacijai apie turtingiausius Seimo narius, tarp kurių atsidadūrė Gabrielius Landsbergis, kuris nurodė, jog jo šeima per metus praturtėjo, lyginant su praėjusiais metais per 12 mln. eurų – nuo 1,87 milijono iki 14,51 milijono eurų, situacija pasikeitė. Neaišku, ar dėl šios informacijos, ar dėl kitų aplinkybių, VMI pranešė, jog pradės patikrinimą. Po viešumoje pasklidusios žinios, Gabrieliaus Landsbergio žmona Austėja užpuolė Ramūną Karbauskį, jį išvadindama HAMAS teroristu, neva terorizuojančiu jos šeimą. A. Landsbergienė netgi neslėpė, neva ji gyvena „Jos Lietuvoje“, kur, supras, Landsbergių verslas „Landsbergių Lietuvoje“ neliečiamas, kaip ir jie patys. Į tokius R. Kar-

bauskiui drėbtus žodžius jis atsakė mandagiai ir uždavė daugiau klausimų – ar Lietuvos žmonės ilgai toleruos „neliečiamuosius“.

Tiesa, prieš VMI pradedant tyrimą, pasirodė ir kita informacija, kurią paviešino Nacionalinė švietimo agentūra. Po viešo Ramūno Karbauskio komentaro apie tai, jog „Landsbergių mokykla dar kartą pagauta už rankos“ ir ši kartą viešai skelbiama, kad Karalienės Mortos mokykla galimai vogė asmens duomenis, taip pat iššaukė „neliečiamųjų“ nepasitenkinimo pliūpsnius. Viešumoje imta grasinti teismais. Ramūnas Karbauskis tuomet rašė: „Pasirodė, Landsbergiams klausimai apie tai, kaip Vilniaus mieste įmonė su sklypu už pusantro milijono eurų gali kainuoti vieną eurą, kaip galima neteisėtu būdu pasisavinti duomenis iš EMOKYKLA sistemos – persekiojimas, šmeižtas ir dalykinės reputacijos menkinimas. Dėkoju Landsbergių šeimai už jai priklausančios Karalienės Mortos mokyklos apsisprendimą mane paduoti į teismą, nes tai tinkamiausia vieta atsakyti į visas mūsų abejones, kai jie tai vengia padaryti viešai.“

sančios Karalienės Mortos mokyklos apsisprendimą mane paduoti į teismą, nes tai tinkamiausia vieta atsakyti į visas mūsų abejones, kai jie tai vengia padaryti viešai. Man toks Landsbergių ketinimas kreiptis į teismą skamba kaip savotiškas mūsų darbo, nukreipto prieš korupciją ir neliečiamųjų klanus, įvertinimas. Norėčiau, kad mane į teismą paduotų ir Rokas Masiulis, kurio veikla, mano manymu, valstybei padarė labai daug žalos. Tiek daug viešos informacijos surinkta ir susisteminta, tad gal nors teisėjams bus įdomu ją panagrinėti, nes teisėsaugos institucijos tos informacijos nagrinėti vis dar nesiryžta. Labai laikiu šio teismo proceso, nes norisi pasigilinti ne tik į dabar viešumoje minimas, bet ir į visas kitas abejonių keliančias aplinkybes, o jų Karalienės Mortos mokyklos veiklos istorijoje yra daugiau nei įmanoma įsivaizduoti“.

„Dėkoju Landsbergių šeimai už jai priklausančios Karalienės Mortos mokyklos apsisprendimą mane paduoti į teismą, nes tai tinkamiausia vieta atsakyti į visas mūsų abejones, kai jie tai vengia padaryti viešai.“

► (p. 10)

A. Landsbergienė © Delfi / Š. Mažeikos nuotr.

(p. 9) ► Prisiminkime, kaip subliuško dar 2015 metais kilęs ir niekuo pasibaigęs skandalas, kuomet buvo išviešinti Landsbergių bandymai pasinaudoti valstybės turto „Lietuvos energijos“ sąskaita, iš šios įmonės dukterinės įmonės „NT Valdos“ lengvatinėmis sąlygomis nuomojantis patalpas mokyklai, kurios dar ir turėjo būti išplėstos valstybės sąskaita. Panašiai pelnytasi ir iš neįgaliesiems suteikto turto. Vienas Landsbergių „Vaikystės sodo“ darželis įsikūręs savivaldybei priklausančiose patalpose Antakalnyje, kurios buvo išnuomos Žmonių su Dauno sindromu ir jų globėjų asociacijai, o A. Landsbergienė jas pigiai persinuomojo. Dar buvo gausybė Nacionalinio visuomenės sveikatos centro nustatytų higienos taisyklių ir kitokių pažeidimų. Iš 12-os sostinėje veikiančių „Vaikystės sodo“ darželių pažeidimai tuomet užfiksuoti net 10-yje (čia iš tėvų per mėnesį buvo imami 479 eurai už vaiką). Bet kuriam kitam verslui toks aplaidumas vaikų sąskaita būtų kainavęs aibes aiškinimūsi visoms įmanomoms tarnyboms. Tik ne Landsbergiams, nes neva jie gyvena „savo Lietuvoje“. ■

2020-07-20

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

DĖL EMOKYKLOS SISTEMOS ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO

Nacionalinės švietimo agentūros (NSA) projekte EMOKYKLA tvarkyti asmens duomenis teisiškai ir techniškai yra įgaliojoti mokyklų vadovai. Direktoriai gali suteikti specialias administratorių teises IT specialistams.

NSA yra žinomi visi veiksmai, kuriuos atlieka konkretus mokyklos darbuotojas siekiant maksimaliai užtikrinti duomenų apsaugą. Taip siekiama užtikrinti, kad administratoriai neviršytų jiems suteiktų įgaliojimų ar netvarkytų duomenų kitais tikslais, ar nevykdytų perteklinių duomenų tvarkymo operacijų ir pan.

Kiekviena mokykla yra atsakinga, kaip duomenų tvarkytojas, už tinkamą duomenų tvarkymą, įskaitant, užtikrinimą, kad tam įgaliojoti administratoriai tvarkytų tik tuos duomenis, kurie būtini jų funkcijų vykdymui ir tik tais tikslais, kuriais jiems pavesta.

Svarbu paminėti, jog paviešinti duomenys buvo pasisavinti neteisėtu būdu, turint prisijungimus prie sistemos EMOKYKLA.

Dėl šio įvykio NSA pateikė prašymą Karalienės Mortos mokyklai paaiškinti įvykio aplinkybes apie tai, kad buvo pastebėta veikla viršijant administratoriaus funkcijoms vykdyti reikalingą apimtį. Be to, įstaigos ne darbo metu.

NSA kreipsis į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją dėl galimo pažeidimo, kai įgaliojotas mokyklos administratorius atliko duomenų kopijavimą galimai pažeisdamas jam reikalingų duomenų tvarkymo apimtį.

https://www.nsa.smm.lt/2020/07/20/del-emokyklos-sistemos-asmens-duomeniu-tvarkymo/?fbclid=IwAR3oPBIHE75oYmKoe2FLYVQIz18ADI_GT9SFvwcMb2vAspmsn3Ns4bNd3jg

2020-07-23

Gerbiamoji Austėja Landsbergiene,

Jums mano elgesys pri-mena Hamas teroristų veiklą. Suprantu, jog tokią neadekvačią Jūsų reakciją ir emocingus kaltinimus paskatino faktas, kad pirmą kartą per visą atkurtos Nepriklausomos Lietuvos istoriją valstybinės institucijos ima tirti abejotinas aplinkybes, susijusias su Jūsų valdomu verslu.

Taip, aš buvau tarp tų, kurie norėjo atsakymo, kaip Jūsų įmonė, turinti nuosavybėje virš milijono eurų vertės sklypą, yra parduodama už eurą. Nieko nekalbindamas, o tiesiog norėdamas suprasti. Pasirodžius informacijai, jog Jūsų vadovaujama įstaiga galėjo nelegaliai pasisavinti asmenų duomenis ir dėl šio fakto Nacionalinė švietimo agentūra planuoja kreiptis į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją, pasidalinau šia informacija, tikėdamasis, kad didesnis viešumas leis tikėtis objektyvesnio tyrimo.

Už tai esu pavadintas žmogumi panašiu į Hamas teroristą, niekinančiu Jus ir „Jūsų Lietuvą“. Suprantu, kad „Jūsų Lietuvoje“ niekas nedrįsta suabejoti niekuo, kas susiję su Landsbergio pavarde ir „Jūsų Lietuvoje“ negali tarnybos abejoti

jūsų verslu. Kad Jūs gyvenate kitokioje Lietuvoje nei visa likusi Lietuvos žmonių dalis, man belieka tik apgailestauti. Taip pat Jums gal nesuprantama ir tai, bet kai žmogus ateina į politiką, su juo siejamas verslas tampa tokiu pat viešu, kaip ir jis pats.

Per pastaruosius tris metus su manimi siejamas verslas, labdaros paramos fondas ir netgi Naisių kaimo bendruomenė buvo tikrinami dešimtis kartų. Tai darė Prokuratūra, VMI, visos įmanomos inspekcijos. Ir darė tai pagal Jūsų vyro partijos narių pasirašytus skundus. Bet aš nė karto nevadinau Jūsų vyro teroristu ar kažkuo panašiu. Aš netgi džiaugiausi, nes kiekvienas patikrinimas yra patvirtinimas, jog verslo, bendruomenės, ar fondo veikloje viskas tvarkoje.

Kada sakau, jog Jūsų valdomo verslo aplinkybės kelia daug klausimų, turiu galvoje valstybinių energetikos įmonių dosnumą Jūsų verslui, kuris greičiausiai yra Jūsų vyro, ar jo senelio pastangų rezultatas. Bet apie tai plačiau padiskutuosime teisme, į kurį Jūs planuojate kreiptis, dėl neva mano skleidžiamo šmeižto.

Aš ir pats nesitikėjau, kad kažkas išdrįs sukelti abejonę kažkuo, kas susiję su Jūsų pavarde. Kiek kartų mes reiškėme

vienokias ar kitokias abejones dėl Jūsų vyro vadovaujamos partijos ar su ja siejamų asmenų veiklos, atsakymas visada buvo tas pats, jog tyrimas pradėtas nebus. Mes net ėmėme konservatorius ir su jais susijusius asmenis vadinti „neliečiamaisiais“. Aš klaidingai netgi pagalvojau, kad galbūt šį kartą VMI tyrimo paprašėte Jūs pati, norėdama įrodyti, kad Jūsų verslas skaidrus. Deja, klydau. Jūsų reakcija parodė, jog „Jūsų Lietuvoje“ tikrinti Jūsų verslą yra tas pats, kaip terorizuoti Jūsų šeimą. Keistas požiūris, kurio nesupras joks kitas Lietuvos pilietis, valdantis verslą, nes patikrinimai yra normali praktika teisinėje valstybėje ir niekas jos nelaiko terorizmu.

Tikiuosi niekada nebeteks gyventi „Jūsų Lietuvoje“, kurioje viską valdo „neliečiamieji“ ir „aukštumos“, o visa likusi didžioji dalis, kuri sunėša mokesčius valstybei, nebijo klausti ir kelti valstybėje blygbes, yra „šunauja“ ar „vatnikai“. Lietuvoje, kurioje gyvenu aš ir dar beveik trys milijonai žmonių, neturi būti „neliečiamųjų“, o įstatymai čia galioja visiems. Jums tai nelengva suprasti, bet gal pradėti tyrimai Jums leis nors truputį sužinoti, kaip gyvenama ne „Jūsų Lietuvoje“. ■

Neliečiamieji energetikos sektoriuje

Tai, kad po energetikos sektoriuje įgyvendinamus ypač brangius projektus migruoja grupė susijusių asmenų, Generalinės prokuratūros prokurorai pastebėjo dar 2013 m. Jiems nerimą kėlė mokesčių mokėtojų pinigų saugumas bei kaip 2009–2011 m. tarp energetikos įmonių migravo grupė asmenų, kurie keitė įmones, keliaudami paskui joms skiriamas lėšas.

Iš 2013 m. gruodžio 20 d. Generalinės prokuratūros prokuroro K. Vagnerio tarnybinio pranešimo Generaliniam prokurorui D. Valiui:

„Nuodugniai analizuodamas medžiagos dėl VAE duomenis (viešųjų pirkimų ir su jais susijusių duomenų turinį) <...> pastebėjau, jog nustatyti galimi pažeidimai VAE [mano pastaba – Visagino atominėje elektrinėje] yra panašūs pagal kilmę bei įgyvendinimo schemą Ignalinos atominės elektrinės (toliau – IAE) uždarymo ir Klaipėdos naftos (toliau – KN) įgyvendinimo projekto (Suskystintų gamtinių dujų terminalo statyba) viešųjų pirkimų procese. <...> Pastebėtina, kad kai kurie asmenys, veikę LEO LT, vėliau pradėjo vykdyti Projektą dėl atominės elektrinės VAE, o toliau persikėlė į kitus energetikos objektus (konkrečiai IAE ir KN). <...> prašau <...> pavesti man tyrimą dėl galimai pažeisto viešojo intereso gynimo IAE ir KN viešųjų pirkimų procese 2009–2013 metų laikotarpyje.“

Minėtasis tyrimas, kurio taip prašė vienas iš prokurorų, apima R. Masiulio darbo LEO LT valdyboje bei šios įmonės verslo vystymo ir finansų direktoriaus pareigose (2009–2010 m.) laikotarpį ir dalį vadovavimo „Klaipėdos naftai“ laikotarpio (2010–2014 m.). Tyrimas taip niekada ir nebuvo pradėtas. To priežastys – raštą parašiusio prokuroro liudijimo įrašė. Buvusio prokuroro, kuriam nebuvo leista pradėti tyrimą, liudijime, kad energetikos sektoriuje 2009–2011 metais, vykdant milžiniškų mastų vals-

R. Masiulis, D. Grybauskaitė © Delfi / Š.Mažeikos nuotr.

tybinės reikšmės projektus, atskleidžiama schema: tie patys asmenys, pasibaigus pinigams viename projekte, juda į kitą, panašiai kaip skėriai, vieną po kito siaubdami naujus laukus. Dėl tokio judėjimo LEO LT, Visagino atominę elektrinę (VAE), Klaipėdos naftą sieja tie patys žmonės.

Buvusiam prokurorui savo laiku neleista tirti bei nustatyti galimai padarytą žalą valstybei vykdant taip ir neįvykusį VAE projektą. Prokurorui taip pat nebuvo leista aiškintis, ar tokia pati lėšų „įsisavinimo“ schema nesikartoja bendrovėje „Klaipėdos nafta“. Jei būtų leista – prokuroro surinkta informacija galėjo virsti teisėsaugininkų instrukcija, kaip nagrinėti ir vertinti schemas, skirtas pinigų „įsisavinimui“. Tačiau daugėjant informacijos apie nutildytus prokurorus ir savo laiku atsakingų asmenų valstybėje neįvertintus faktus, tai, kuo buvo paverstos sąžiningo prokuroro pastangos, yra veikiau panašu į po stalu slaptai kitai „neliečiamųjų“ kartai perduodamus juoduosius užrašus „Kaip pasipelnyti iš valstybės“.

Jeigu dabar nieko nedarysime, „neliečiamieji“ ir toliau naudosis žmonių patiklumo priedanga bei, imituodami svarbias personas, toliau už mūsų visų pinigų pardavinės ir pirks orą. Kitaip to pavadinti negalima, nes matoma schema, kaip vykdavo „konsultacijų“ paslaugų viešieji pirkimai, kurie valstybei ir jos piliečiams kainavo šimtus milijonų.

NELIEČIAMIEJI, ARBA KAIP PIRKTI IR PARDUOTI ORĄ?

2009-04-23, t. y. praėjus mėnesiui po to, kai R. Masiulis tapo LEO LT valdybos nariu, LEO LT priėmė sprendimą kreiptis į VAE ir inicijuoti viešuosius pirkimus konsultantų paslaugoms įsigyti.

2009-04-29 VAE pradėtas vykdyti viešasis konsultantų paslaugų pirkimas neskelbiamų derybų būdu. Jį laimėjo Rothschild & Sons Ltd.

Viešųjų pirkimų komisijos nariais buvo ir laimėtoją atrinko Mykolas Majauskas, Ministro Pirmininko Andriaus Kubiliaus patarėjas (dabar – Seimo narys, TS-LKD), Romas Švedas, Energetikos viceministras, LEO LT stebėtojų tarybos pirmininkas, o vėliau ir likviduojamas LEO LT prezidentas Rolandas Zukas, LEO LT organizacijų vystymo projektų vadovas, kiti LEO LT padalinių vadovai. Su konkurso laimėtoju Rothschild & Sons Ltd. pasirašytos sutarties vertė – 3,5 milijono eurų be PVM.

Toliau sekė keli sutarties su Rothschild & Sons Ltd. pratęsimai, kurių vertė – daugiau kaip 5 milijonai eurų.

Apetitui augant, atsirado ir sėkmės mokestis – 2 550 000 Eur. Sėkmės mokestis, pamanipulijavus teise, Rothschild & Sons Ltd. buvo išmokėtas vos tik pasirašius pasirašymo sutartį dėl Hitachi koncesijos! Kaip žinia, nepaisant sumokėto sėkmės mokesčio, projektas nebuvo sėkmingas. ► (p. 12)

D. Grybauskaitė © LR Prezidentūra / R. Dačkaus nuotr.

KAS TAS PASLAPTINGAS KONSULTANTAS?

Nereikia daug pastangų įdėti, norint išvysti viešai prieinamą informaciją apie AB „Klaipėdos nafta“ sudarytas sutartis tuo metu, kuomet jai vadovavo Rokas Masiulis. Peržvelgus 2011–2012 metus, galime matyti didelės vertės sutartis dėl konsultacinių, teisinių ir auditorių paslaugų teikimo. Tarp jų, pavyzdžiui, yra dvi labai „įdomios“ auditoriaus paslaugų teikimo sutartys su ponu Ole Valdemar Agerndal. Viena pasirašyta 2011 spalio 14 d. ir joje numatyta auditoriui suma beveik 12 mln. litų (11 877 632,20 Lt), kita – 2012 m. lapkričio 21 d. – dar už daugiau nei 1 milijoną litų (1 187 763,20 Lt).

Sutarčių turinys nėra aiškus. Taip pat nėra aišku, kodėl pasirinktas šis praktiškai nežinomas žmogus, o ne, pavyzdžiui, žinoma audito paslaugas teikianti įmonė. Nepaisant to, kad auditoriaus pasirinkimo aplinkybės yra miglotos, su Ole Valdemar Agerndal, kaip su privačiu asmeniu, sudarytos net dvi sutartys, kurių bendra vertė daugiau kaip 13 mln. litų už paslaugas, kurios suteiktos per labai trumpą laikotarpį!

Ponas Ole du 13 mln. litų vertės sandorius užsidirbo per vienerius metus ir vieną mėnesį! Gal apie darbštų niekam nežinomą auditorių galėtų daugiau papasakoti jį atrinkusios Viešųjų pirkimų komisijos pirmininkas – Mantas Bartuška, kartu su R. Masiuliu keliavęs po energetikos ir susisiekimo sektorius, o dabar vadovaujantis AB „Lietuvos geležinkeliai“?

Ole Valdemar Agerndal tuo metu, kai teikė paslaugas „Klaipėdos naftai“, vadovavo Kipro mokesčių rojuje įsisteigusiai PESUGA HOLDINGS LIMITED įmonei, kuri buvo likviduota 2014 metais. T. y. tuoj po to, kai minėtas ponas gavo 13 mln. litų iš „Klaipėdos naftos“. Taip pat toks visiškai atsitiktinumas, jog 2014 m. rugsėjo 22 d. Rokas Masiulis pasitraukia iš „Klaipėdos naftos“ direktoriaus pareigų ir paskiriamas energetikos ministru, o ponas Ole uždaro savo holdingą Kipre ir dingsta iš Lietuvos taip pat tyliai, kaip ir atsirado.

Internete apie poną Ole – vos keli įrašai. Tačiau apie jo aplinką yra šiek tiek daugiau. PESUGA HOLDINGS LIMITED, kuriai sandorio su AB „Klaipėdos nafta“ metu vadovavo ponas Ole, yra teisiniais saitais susijusi su kitu ofšoru –

(p. 10) ► Reali projekto sėkmė – tikrosios sutarties pasirašymas – žlugo Hitachi pasitraukus iš derybų. Tačiau net ir tai nesustabdė noro valstybės lėšas naudoti konsultacijoms. Net matant, kad VAE projektas žlugo, buvo pasirašomos vis naujos milijonų vertės sutartys konsultacinėms paslaugoms ar sutarčių pratęsimai su ta pačia konsultacijų paslaugas teikiančia įmone.

Nors VAE judėjo žlugimo link, niekas nesiėmė vertinti ir teikiamų konsultacijų bei į jas investuotų milijonų panaudojimo efektyvumo. Sutartys buvo sudaromos, kaip galima spręsti iš protokolų, net užsimerkiant, kai kildavo abejonės dėl jų esmės. Tai leidžia manyti, kad tikriausiai ir patys pirkėjai suprato, jog perka orą, kuris jau vargu ar bus naudingas mirštančiam milžinui prikelti.

2012 m. Viešųjų pirkimų tarnyba nurodė, kad VAE, vykdydama šiuos pirkimus, daug kartų pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymą ir netgi pasirinko ne tą pirkimo būdą (pirkimai vykdyti labiausiai viešumo stokojančiu neskelbiamų derybų būdu). Nors nurodyti pažeidimai – rimti, 2012-12-31 savo rašte Generalinei prokuratūrai Viešųjų pirkimų tarnyba nurodė nesikreipsianti dėl viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių, sudarytų įvykdžius pirkimus, pripažinimo negaliojančiomis ar sankcijų taikymo, nes visos viešojo pirkimo-pardavimo sutartys yra pasibaigusios arba nutrauktos. Dėl viešojo intereso gynimo ir išteisinio tyrimo pradėjimo, tiesa – nesėkmingai, kreipėsi prokuroras.

Tyrimą atlikti prašęs prokuroras konstatavo, kad „panaudojus tokią taktiką (neskelbiant viešojo konkurso) VAE galėjo atrinkti pagal formalius kriterijus pageidaujamus paslaugų tiekėjus. VAE sudarytų komisijų šališkumas konstatuotas ir „Lietuvos energija“ UAB pir-

kimų valdymo audito ataskaitoje Nr. 2013/06“. Prokuroras, matydamas VAE vykdytus mokėjimus konsultantams, pasigedo ir dalies konkrečių sutartyse numatytų darbų priėmimo-perdavimo aktų, kurie būtų leidę nustatyti, ar tos konsultacijos iš tiesų buvo suteiktos.

Nepaisant visų šių pažeidimų ir įtarimų, konsultacijų pirkimo komisijose dirbę asmenys, VAE projektui einant į pabaigą, sėkmingai pajudėjo į kitus naujus energetikos projektus, kur sukosi milžiniškos valstybės biudžeto lėšos.

Kodėl neliečiamiesiems buvo leista judėti paskui strategines įmones ir objektus, kurie žadėjo didelius pinigus? Kokios buvo jų sąsajos su tuo metu valstybę valdžiusiais politikais?

R. MASIULIS, KONSULTANTAI IR OFŠORAI

Tie, kurie yra už Lietuvos energetinę nepriklausomybę, supranta, kad turime vystyti strateginius energetikos projektus, tačiau energetinė nepriklausomybė bei strateginiai valstybės projektai negali tapti prieglobsčiu abejotinos reputacijos ar abejotinos vertės sandoriams. Jeigu tikėtume Roko Masiulio išsakytais žodžiais, kad su juo drauge per įmones keliavo tikri profesionalai, tuomet nei „Klaipėdos naftos“ reputacijai kenkiančių sandorių neturėjo įvykti, nei klausimų dėl žmonių, su kuriais sudaryti sandoriai, žinomumo ar profesionalumo neturėtų kilti. Bet kaip tuomet paaiškinti, kada praktiškai niekam nežinomas žmogus tampa Lietuvos nacionaliniam saugumui svarbios įmonės AB „Klaipėdos nafta“ auditoriumi? Viešai prieinami duomenys kelia pagrįstų įtarimų dėl asmens, dėl jo teiktų paslaugų ir jam išmokėtų milžiniškų sumų pagrįstumo. Kur iškeliavo milijonai – niekas šiandien pasakyti negali, nes tai norėję tirti prokurorai buvo užtildyti.

TRIDENT TRUST COMPANY (CYPRUS) LIMITED, kuri garsi anaip tol ne pačia geriausia reputacija.

Su šiomis paminėtomis įmonėmis siejama dar viena įmonė – DRAAP TRADING LIMITED. Pastaroji, kartu su savo akcininke įmone HERMES GUARDIAN LIMITED, 2013 metais pagarsėjo visoje Europoje sukėlusį „arklienos skandalą“, kai Rumunijoje supirka kiaušų mėsa, suklautojus dokumentus, Europos rinkoje buvo prekiaujama kaip jautiena. Viešojoje erdvėje prieinama informacija ir apie pono Ole įmonės sąsajas su kitais ofšorais, kurie pasaulio žiniasklaidoje nuskaubė dar kitų nusikaltimų fone.

O ponas Ole dirba toliau. Sukasi kažkur Afrikoje, konsultuoja Ganos, Nigerijos politikus ir ten užsiima suskystintų dujų terminalo statyba. Gal atvyks vėl į Lietuvą pakonsultuoti ar audituoti Vilniaus šilumos tinklų, kur dabar po truputį renkasi Roko Masiulio pakeleiviai, drauge žygiavę per energetikos ir susisiekimo įmones?

DRAAP TRADING LIMITED atlieka direktoriaus funkcijas įmonėje GUARDSTAND, o pastaroji yra – ILEX VENTURES akcininkė. Ir čia jau prasideda detektyvinio romano verta istorijos dalis.

Jungtinės Karalystės dienraščio „The Guardian“ atliktas žurnalistinis tyrimas rodo, kad tarptautiniu mastu paieškomas rusas teroristas Viktoras Bout'as 2007 metais pervedė 750,000 JAV dolerių kompanijai ILEX VENTURES už tai, kad pastarosios vardu įsigytų lėktuvų ginklų pervežimui ir amunicijos atsargų, kurias vėliau, apeidamas ginklų prekybos embargą, siekė išgabenti į karštuoju taškus Afrikoje.

DAUG KLAUSIMŲ KELIANČIOS KONSULTACIJOS IR SUTARTYS

Ką apie suskystintų gamtinių dujų terminalo-laivo nuomą rodo dokumentai? Tiesa, nagrinėjant juos ir ieškant, kur nukeliauja laivo-saugyklos nuomos pinigai, sukasi galva nuo keistų manevrų, kuriuos aiškinantis kyla daug klausimų dėl tikrųjų SGD terminalo nuomos naudotojų. Matant viešai prieinamą informaciją, susidaro įspūdis, kad specialiai mėtomas pėdos, norint nuslėpti ne tik terminalo įsigijimo aplinkybes, tikrą-

V. Bout'as JAV žiniasklaidai pavadino „karo viešpačiu“

Viktoras Boutas (*Viktor Bout*) – rusų kilmės ginklų kontrabandininkas, vienas labiausiai JAV paieškomų teroristų, vadinamas „karo viešpačiu“ bei „prekeiviu mirtimi“. Įtariama, aprūpindavęs kontrabandiniais ginklais visus karštuoju taškus Afrikoje bei Artimuosiuose Rytuose, o talibanui padėjęs kurti oro pajėgų eskadrilę. 2008 m. suimtas Tailandėje, įkalinamas. Vėliau – perduotas JAV ir ten nuteistas įkalinimui 25 metus. Užsienio žiniasklaidai praneša, kad JAV ir Rusija veda derybas, kurioms pasibaigus sėkmingai, 2020 m. rugsėjo mėn. V. Boutas bus iškeistas į Maskvoje nuteistą JAV pilietį, įtariamą šnipinėjimu. •

sias darbų vertes, bet ir tai, kur ir kaip mokami mokesčiai.

Šio epizodo herojai – 2008–2012 m. Vyriausybei vadovaujantis Andrius Kubilius, energetikos ministras konservatorius Arvydas Sekmokas, AB „Klaipėdos nafta“ vadovaujantis Rokas Masiulis bei asmenys, vadovavę įmonei Bermuduose.

2011 m. AB „Klaipėdos nafta“ paskelbė konkursą dėl plaukiojančiosios SGD saugyklos su dujinimo įrenginiu (FSRU) pirkimo, 2011 m. spalio 26 d.

buvo atplėšti vokai su pasiūlymais, o 2012 m. kovo 2 d. AB „Klaipėdos nafta“ su Bermuduose registruota bendrove „Hoegh LNG Ltd.“ pasirašė 10 metų nuomos sutartį dėl laivo-saugyklos nuomos. Ant sutarties – p. Roko Masiulio, atstovavusio AB „Klaipėdos nafta“ ir p. Sveinung J. S. Stohle, atstovavusio „Hoegh LNG Ltd.“, registruotą Bermuduose, parašai. Tokios sutarties buvimą patvirtina ir Lietuvos oficialus pranešimas Europos Komisijai. ► (p. 14)

Paslaptinis p. Ole du 13 mln. litų vertės sandorius užsidirbo per vienerius metus ir vieną mėnesį!

(p. 13) ► Dar prieš sutarties pasirašymą, o ypač – po jo, viešumoje ima kilti klausimai, kodėl sutartis sudaroma su ofšoru, kad tai gali pakenkti ne tik Lietuvos įvaizdžiui ES, bet ir gali liudyti abejotino skaidrumo dalykus, kaip, antai, mokesčių vengimą, mažiau kontroliuojamą buhalterinę apskaitą.

Tokiame fone 2012 m. sausio 31 d. Lietuvoje įkuriama dar viena Hoegh grupės įmonė – UAB „Hoegh LNG Klaipėda“. Savo dokumentuose UAB „Hoegh LNG Klaipėda“ nurodo, kad ji 2014 m. balandžio 11 d. pasirašė dar vieną sutartį, šį kartą su „Hoegh LNG Klaipėda Pte. Ltd.“, registruota Singapūre, dėl laivo-saugyklos „Independence“ nuomos dešimties metų laikotarpiui. Ir tą pačią dieną Lietuvoje esanti UAB pasirašė sutartį su AB „Klaipėdos nafta“ dėl ilgalaikės laivo-saugyklos „Independence“ nuomos. Taigi, pernuomojo ką tik išsinuomotą laivą? Bet kur ir kodėl dingo „Hoegh LNG Ltd.“ iš Bermudų, kuri buvo laivo savininke 2012 m. ir pasirašė pirmąją sutartį su AB „Klaipėdos nafta“? Kodėl atsirado ofšoras Singapūre?

Tuo tarpu jau minėtame Lietuvos pranešime Europos Komisijai pateikiama kiek kita versija:

HLNG [„Hoegh LNG Ltd.“ registruota Bermuduose], vykdydama Sutartį ir vado-vaudamasi Sutarties nuostatomis, siekia perleisti iš Sutarties kylančias teises ir pareigas, išskyrus teises ir pareigas, susijusias su Perkančiosios organizacijos turima FSRU išpirkimo teise, kurios liktų pa-čiai HLNG, jai netiesiogiai visiškai priklausančiai dukterinei bendrovei Hoegh LNG Klaipėda, UAB (toliau – HLNG Klaipėda), juridinio asmens kodas 302719517, kurios pajėgumai vykdyti Sutartį yra neblogesni (nemažesni) už HLNG, be to, HLNG lieka solidariai atsakinga už tinkamą Sutarties įvykdymą už HLNG Klaipėda. HLNG teisės ir pareigos pagal Sutartį būtų perleistas HLNG Klaipėda pagal novacijos sutartį, kuri bus sudaryta, jeigu bus priimti reikiami korporaciniai sprendimai ir pritarimai (valdybos sprendimas ir visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas).

Toks mėtymasis, kai sutartį sudaro ofšoras Bermuduose, paskui registruojama įmonė Lietuvoje, paskui ji sudaro sutartis su kitu ofšoru Singapūre, kuris, panašu, kažkaip jau perėmęs laivo nuosavybės teises iš pirmojo ofšoro, 2012 m. pasirašiusio nuomos sutartį su AB „Klaipėdos nafta“, o Europos Komisija informuoja apie dar kitą variantą – kelia dar daugiau klausimų.

Kas gi vyko? Kokios buvo tokio mėtymosi priežastys? Kodėl niekam neužkliuvo, kad sudaroma sutartis su vadinamojoje „tikslinėje teritorijoje“, t. y. Bermuduose esančia įmone? Kai vien įtraukimas į „tikslinių teritorijų sąrašus“ gali vykti dėl to, kad tose teritorijose stokojama finansinio-administracinio skaidrumo, o ne tik, kad jose yra galimybės išvengti mokesčių. Kad ir kaip bebūtų – Hoegh grupė pripažįsta, kad įmonė Bermuduose yra kitas grupės įmones kontroliuojanti įmonė. Taigi, visi keliai, kokie jie bebūtų pasirinkti apeiti aplink, galiausiai suveda į ten.

KADA IR KAS PABUS MARŠALO SALOSE?

Kaip matyti iš viešų registru, šiuo metu Hoegh holdingas turi „miegančią“ įmonę Maršalo salose, pavadintą „Hoegh LNG Klaipėda LCC“. Įdomu, o kada ji bus „pažadinta“ ir kuriame terminalo veiklos etape pradės aktyviai veikti? Kokių sutarčių dar sulauksime?

Minimalų įstatymo reikalaujamą įstatinį kapitalą ir tris darbuotojus turinti įmonė UAB „Hoegh LNG Klaipėda“ pagal nuomos sutartį su AB „Klaipėdos nafta“ gauna apie 50 milijonų pardavimo pajamų per metus, pardavimo savikaina (gauti nuomos pinigai, kuriuos tenka atiduoti ofšoro įmonei – finansinės naudos gavėjui ir tikrajam laivo savininkui?) sudaro per 45 milijonus eurų. Tad pelno mokesčio Lietuvoje sumokama vos per 300 tūkst. eurų.

Negana to, SGD laivo-saugyklos nuomos sutartis buvo sudaryta dešimčiai metų ir įmonei Bermuduose pavyko taip susitarti, kad nuomos sutarties nutraukimo galimybės praktiškai nėra. Tiksliau, sutartis taip sukonstruota, kad net suradus galimybę ją nutraukti, sutarties nutraukimo mokestis („bauda“) galėtų siekti per 200 milijonų eurų. Iš esmės, antra tiek, kiek kainuotų nuomojantis toliau.

Kalbant apie „profesionaliausių Lietuvoje vadybininkų ir vadovų“ sprendimus, nori nenori prisimeni paslaptį, poną Ole. Jo istorija puikiai iliustruoja,

kaip ir be jokių skrupulų, tuo metu, kada Lietuvos pensininkai po nurėžtų pensijų bandė galą su galu sudurti, buvo leidžiami Lietuvos žmonių milijonai. Kaip teigė Rokas Masiulis, p. Olė dirbo ypač atsakingą darbą – savo rankomis patikrino visas siūles laive. Mes gerai išgirdome, p. Olė už 13 milijonų litų tikrino laivo siūles? Juk būtent tokią sumą prie įrašo apie sutartis su p. Ole nurodo energetikos ministro J. Neverovičiaus parašu patvirtintas 2008–2012 m. pasirašytų sutarčių, sudarytų vystant SGDT projektą, registras.

Po informacijos apie p. Olę pako-mentavimo, vienas senjoras susitikime uždavė labai logišką klausimą – kodėl Lietuvos mokesčių mokėtojų pinigais mokėta už naujo laivo, kurį Lietuva tik nuomojasi, kurio techninę kokybę garantavo laivo statytojai ir šeiminkai, visų siūlių apžiūrėjimą? Tai klausimas,

Deja, bet turiu prisipažinti, kad nenustebino STT atsakymas įvertinti informaciją apie Susisiekimo ministerijai pavaldžiose įstai-

gose įdarbintus buvusius Roko Masiulio bendradarbius bei kitais ryšiais su juo susijusius asmenis, kurie sistemingai kilo karjeros laiptais Rokiui Masiuliui užimant Energetikos bei Susisiekimo ministro postus. Prisimenant, jog prokurorams buvo draudžiama tirti Roko Masiulio ir su juo susijusių asmenų veiklą prieš keletą metų, nestebina, kad atlikti tyrimą nenori ir STT. Juk žmonės, kurie galimai kenkė valstybei, niekur nedingo, o jų globėjai ir saugotojai svajoja susigrąžinti valdžią. Mūsų valstybėje užtenka drąsos atlikti tyrimą dėl kelių lenkų kilmės paštininkų, parašyti pažymą, nubraižyti schemą, iš kurios matyti, jog vieno iš tyrime analizuotų asmenų ryšys su LRA-KŠS yra per jo antros eilės senelę. Aš gi pateikiau informaciją apie aukščiausio lygio valstybinių įmonių vadovus, valdybų pirmininkus ir narius, kurie keliauja iš įmonės į įmonę paskui buvusį ministrą Roką Masiulį. Turiu pagrįstų abejonių dėl jų atrankos skaidrumo, o kartais ir teisėtumo. Viešai skelbta, kad kai kurie paskyrimai vyko net nesivarginus organizuoti konkursus.

Suprantu žmonių nusivylimą, kuomet tarp mūsų atsiranda „neliečiamieji“, kurie, susidaro įspūdis, yra aukščiau už įstatymus, jiems jokia atsakomybė negresia. Kaip ir istorijoje apie p. Olė, apie kurį pasakojau. Šis niekam nežinomas asmuo teikė audito paslaugas. Ne-

VESSEL	Owner	Storage m ³	Send-out mtpa	Send-out mmscfd	Shipyard	Order Placed	Order Value \$m
Giant (FSRU#7)	Höegh	170 000	6.2	750	Hyundai	Jun-11	236
Gallant (FSRU#8)	Höegh	170 000	4.1	500	Hyundai	Jun-11	250
Independence	Höegh	170 000	3.2	384	Hyundai	Jun-11	250
FSRU#9	Höegh	170 000	8.3	1 000	Hyundai	Jan-17	236
FSRU#10	Höegh	170 000	8.3	1 000	Samsung	Jan-17	270
Experience	Excelerate	173 400	8.3	1 000	DSME	Aug-11	280

„Oxford Institute for Energy Studies“ informacija apie tai, kiek kainuoja pastatyti laivą-saugyklą.

vertas trylikos milijonų litų, ir, ma-
tomai, turės dar mažiau logišką atsa-
kymą, nei paaiškinimas apie siūles...

Kilus viešoms abejonoms dėl skai-
drumo valstybinėse įmonėse, Ramūnas
Karbauskis kreipėsi į STT. Tačiau tyri-
mas nebuvo pradėtas. STT apsiribojo
padėkojimu už pateiktus duomenis. Tai-
gi kas saugo Roką?

NEDORI AR NEIŠMANĖLIAI?

Nedori ar neišmanėliai? Toks klausimas
natūraliai kyla toliau gilinantis į projek-
tus, už kuriuos buvo atsakingas Rokas
Masiulis. Vienas iš jų – suskystintų gam-
tinių dujų (SGD) laivo-saugyklos nuo-
ma ir galimybės jį įsigyti.

Per SGD terminalo laivo pasitikimo
ceremonijos spaudos konferenciją pre-
zidentė D. Grybauskaitė žurnalistams
sakė, kad Lietuva gali pati ir jokiū būdu
nekeičia klupsčiaus nei prieš Briuselį, nei
prieš kitus – „Lietuva išdrįso padaryti
pati, nelaukdama, kol Briuselis ar kas
nors pasiūlys pinigų“, – sakė ji, tačiau
kaip įžvalgi ekonomistė negalėjo neži-
noti, kad labai greitai dėl tokio išdidumo
atrodysime kaip kvailiai, kurie nepasi-
naudojo mums teikiama ES, tiek
bičiulystės su artimiausiais kaimynais
galimybėmis.

Lenkija pasienyje su Vokietija ter-
minalui statyti gavo apie 40 proc. ES
paramos, pasinaudojo net keliomis pro-
gramomis. Taip pat būta pasiūlymų rasti
geriausią sprendimą drauge su Latvija
ir Estija. Padėti siūlėsi ir Lietuvos vers-
las, kuris žadėjo negailėti investicijoms
reikalingų lėšų. O Lietuvos vadybos ir
politikos elitas nutarė priimti bene patį
blogiausią ekonominiu požiūriu spren-
dimą – laivą-saugyklą nuomoti. Klaipė-
dos SGD terminalas pagal galią ir dydį
yra pastatytas trims Baltijos šalims, ta-
čiau mes terminalą turime išlaikyti vieni,
nesutarti ir nepasiūlyti jokie instrumen-
tai, kurie sumažintų Lietuvos kaštus.

Apibendrinant terminalo laivo nuo-
mos ir išlaikymo aplinkybes, į akis la-
biausiai krenta šie faktai:

**SGD laivo nuomos suma per de-
šimt metų sudarys apie 600 mln. eurų.**
Aišku, bus bandymų gintis sakant, jog
šios sumos didžiąją dalį sudaro įgula,
techninė priežiūra ir kt., bet, pagal mūsų
turimus skaičius, už laivą (kaip daiktą)
mes per 10 metų sumokėsime apie 535

mln. eurų. Preliminariais paskaičiavi-
mais, veiklos išlaidos, valdymo išlaidos
bei įgulos nuomos kaštai sieks apie 65
mln. eurų. Jei laivas būtų mūsų nuosa-
vybė, mums tektų mokėti tik šią mažąją
dalį.

„Oxford Institute for Energy Studies“
atliko SGD laivų statybos kaštų anali-
zę ir rėmėsi sutartyse dėl laivo statybų
pateiktais duomenimis. Šis institutas
nurodo, kad laivo „Independence“ sta-
tyba kainavo 250 mln. JAV dolerių (šios
dienos kursu išeina apie 231 mln. eurų).
Tokią sumą sumokėjome per maždaug
penkerius nuomos metus, tad, jei iš pat
pradžią būtų buvęs priimtas sprendimas
laivą pirkti, jį savo nuosavybėje būtume
turėję jau apie 2019 metus.

Tačiau 2012 m. buvo priimti kito-
kie sprendimai. Pirkti laivą R. Masiulio
pasirašytos sutarties „dėka“ galėsime
tik 2024 m., pasibaigus nuomos satar-
čiai. Jos anksčiau nutraukti praktiškai
neįmanoma, nes sutarties nutraukimo
mokestis siektų tiek, ar net daugiau, nei
kainuotų laivo nuoma iki 2024 m.

Viskas taip pripainiota ne Lietuvos
naudai, tad laivo pirkimas po nuomos
sutarties pasibaigimo 2024 m. kainuos
dar apie 160 milijonų eurų. Vadinasi,
beveik 760 milijonų eurų (600 milijonų
eurų už dešimtmetį trukusią nuomą ir
160 milijonų eurų laivo pirkimas) yra ta
kaina, kurią būsime sumokėję, kai savo
nuosavybėje 2024 m. turėsime SGD lai-
vą-saugyklą. Ir tai ne vienintelis epizo-
das, rodantis ekonominį nuostolingumą,
kurį šis neūkiškai sudarytas sandoris at-
nešė Lietuvai, bet apie tai – kitame epi-
zode.

Sunku įsivaizduoti, kaip konservato-
riai ir R. Masiulis SGD terminalo likimą
būtų sprendę toliau, jei tik būtų buvę val-
džioje. Nes jau jo įgyvendinimo pradžia
buvo gaubiamas paslapties šydu – politi-
kai, ir ypač elitais, nutylėjo, jog 2011 m.
rugsėjo 3 d., Roko Masiulio ► (p. 16)

*paisant to, kad auditoriaus pasirinkimo
aplinkybės yra miglotos, su p. Ole Valde-
mar Agerndal, kaip su privačiu asmeniu,
sudarytos net dvi sutartys, kurių bendra
vertė – daugiau kaip 13 mln. litų. Už to-
kią sumą jis, pasak R. Masiulio, tikrino
siūles AB „Klaipėdos nafta“ išnuomota-
me naujame suskystintų dujų termina-
le – laive. Už 13 milijonų litų žmogus
vargo metus ir vieną mėnesį! Išgirdome
R. Masiulio teiginį, jog aš klystu 10
kartų padidindamas atlygio sumą. Visgi
Seimui pateiktame Energetikos ministro
parašu patvirtintame sutarčių registre
nurodyta, jog trylika milijonų litų ponui
Ole visgi buvo sumokėta!*

*Suprantu, jog negaliu įpareigoti tirti
faktus ir aplinkybes. Žinau tik viena –
tik tyrimai mano atžvilgiu buvo atlie-
kami be jokių trukdžių. Nes juos kažkas
liepė vykdyti? Aš nedirbau prie tokių
projektų, kaip LEO LT, Visagino atomi-
nė elektrinė, SGD terminalas, kuriuose
valstybė prarado milžiniškas lėšas. Prie
šitų projektų dirbo tie, apie kurių ryšius
prašiau surinkti daugiau informacijos ir
pateikti Seimo nariams. Galiausiai – vi-
suomenei. Juk ji taip pat turi teisę žinoti
apie tai, kas buvo daroma už jos pinigus.*

*Visuomenę galiu nuraminti, tai, ką at-
sisakė daryti STT, padarysime patys. Juk
ne apie slaptą informaciją šnekame. Vis-
kas yra vieša, tik ne Seimo narių darbas
turėtų būti tą informaciją analizuoti. Bet
yra, kaip yra. Mes tai darysime ir skelbsi-
me tol, kol kažkam teisėsaugos instituci-
jose taps gėda visa tai ignoruoti. ■*

*Su neteisybe arba bendradarbiaujama,
arba kovojama (A. Kamis)*

(p. 15) ► vadovaujama AB „Klaipėdos nafta“, kaip matome dokumentuose, neturėdama nei šalies Vyriausybės suteiktų įgaliojimų, nei įmonės akcininkų sprendimo, pradėjo įgyvendinti SGD terminalo projektą. Projekto įgyvendinimas pradėtas įteisinti tik prieš pat sutarties dėl nuomos pasirašymą ir tęstas netgi po jos. Toks sprendimas įteisinti tai, kas iš esmės de facto įvyko, kitose demokratinėse valstybėse jau būtų įvertintas ir pripažintas teisiškai ydingu.

KODĖL VISI LIETUVOS MOKESČIŲ MOKĖTOJAI TURI DENGTI „NELIEČIAMŲJŲ“ PADARYTUS NUOSTOLIUS?

2013 m. rugsėjį vienas iš drauge su Roku Masiuliu per strategines įmones žygiavusių asmenų – Dominykas Tučkus – tampa suskystintųjų gamtinių dujų (SGD) tiekimo ir prekybos per Klaipėdoje pastatytą SGD terminalą („Independence“) bendrovės „Litgas“ vadovu. D. Tučkus – prof. Vytauto Landsbergio ilgamečio bendražygio Andriaus Tučkaus sūnus. Prieš tapdamas „Litgas“ vadovu, D. Tučkus ėjo UAB „Visagino atominė elektrinė“ Ekonomikos skyriaus viršininko pareigas. Būtent jį ir norėjo apklausti tuo metu Generalinėje prokuratūroje dirbęs prokuroras Kęstutis Vagneris, tačiau jam nebuvo leista net pradėti tyrimą. Apie tai buvęs prokuro-ras liudijo specialioje Seimo sudarytoje komisijoje, nurodydamas, kad jam dar tuomet kėlė įtarimų pasikartojančios galimo pinigų „švaistymo“ schemos. Tačiau užteko skambučio iš tuometinės prezidentūros ir K. Vagneriui teko pabaigti darbą, jo net nepradėjus.

Taigi, ponui D. Tučkui, prof. V. Landsbergio anūko Gabrieliaus bendraamžiui, teko garbė derėtis su norvegų įmone „Statoil“ dėl dujų tiekimo į Lietuvos SGD terminalą. Būtent dėl tų

dujų, kurios reikalingos SGD terminalo nuolatiniam veikimui užtikrinti. Nežinia, kas kaltas – jaunystė, nepatyrimas ar dar kas, bet vienas iš „šaunių vadybininkų“, sėkmingai šuoliuojančių karjeros laiptais, – D. Tučkus, atrodo, padarė kelias dešimtis milijonų eurų kainuojančias „klaidas“. Pirmiausia – vertindamas būtinajį dujų kiekio poreikį, paskui – ir sutikdamas su Lietuvai primesta dujų kaina. Niekas jaunuolio nei iš „Klaipėdos naftos“, nei iš Prezidentūros, nei iš Vyriausybės už tai nepabara, nes pagal tuometę elitinių partijų logiką, kam vargintis, vis tiek nuostolius padengs vartotojai, o elitas toliau kels šampano taures ir, pasisamdę geriausius teisininkus ir PR agentūras, mėgausis savo darbo vaisiais toliau apgaudinėdami visuomenę.

Viešojoje erdvėje buvo pasirodžiusi informacija, jog 2015 metais pasirašytos sutarties su „Statoil“ pagrindu buvo permokėta 54 milijonais eurų daugiau, nei už dujas mokėjo mūsų kaimynai ir kitos Europos šalys. Megavatvalandė mums tuomet kainavo beveik 30 eurų, o Europa pirko už kainą, artimą 20 eurų. Tai didžiąja dalimi susidarė dėl keistai ir ne Lietuvos naudai susitarto kontrakto su „Statoil“. Įsivaizduokime, jeigu kontraktai su mums energetinę nepriklausomybę garantuojančiais tiekėjais būtų buvę pasirašyti tokiomis sąlygomis, kad mes visada turėtume galimybių dujų rinkoje įsigyti dujų konkurencinga kaina? Tai galėjo tapti nauda valstybei, tačiau tokios galimybės nei Kubiliaus Vyriausybė, bei jų statytiniai Lietuvos žmonėms nesuteikė, nes vardan kažkieno ramybės (o gal ir naudos) brangiomis dujomis užsipildėme visą kiekį, būtina terminalo veikimui. Kad vėliau susiformuos rinka, kurioje dujas bus galima įsigyti pigiau, nebuvo pagalgvota.

D. Tučkaus susiderėtas kontraktas tapo labai didele prabanga, kurios našta ant savo pečių nešė ir tebeneša Lietuvos

vartotojai. Žinoma, kai kilo nepasitenkinimas, buvo ieškoma būdų persiderėti ir su Norvegijos įmone. Ji sutiko, bet su sąlyga, kad atnaujintas kontraktas nepadarys įmonei žalos. D. Tučkus persiderėjo... ir tikrai nepadarė žalos norvegams!

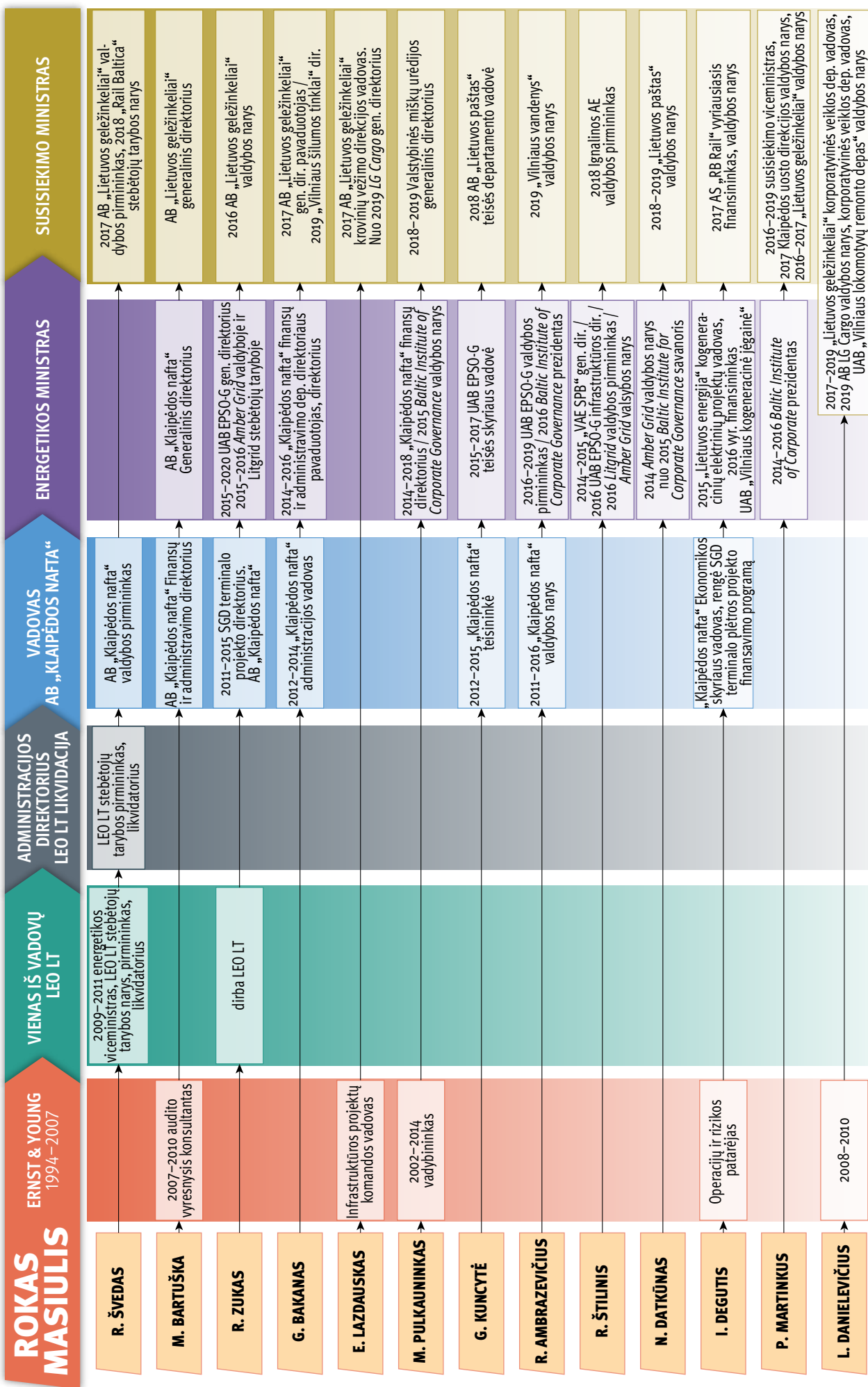
Vietoje 30 krovinių (6 kroviniai per 5 metus iš eilės) susiderėjo į 44 kovinius už dar didesnę kainą. Formulė buvo pakeista taip, kad kontrakto kaina iki šiol tik kyla ir kol jis nesibaigs, praktiškai nėra jokių galimybių kažką pakeisti ar kontraktą nutraukti, nes tokiu atveju laukia milijoninės baudos.

Skaičiuojama, kad kiekvienas su dujomis pagal šią sutartį atplaukiantis krovinyš Lietuvos yra nuostolingas apie 5 mln. Eur.

Šiuo pasakojimu siekiame informuoti Lietuvos visuomenę ir mūsų strateginius partnerius Norvegijoje apie mūsų buvusių „derybininkų“ negebėjimą atstovauti valstybės interesams, arba sąmoningą veikimą prieš Lietuvos valstybę. Gavę kontrakto partnerių sutikimą grįžti prie darybų stalo dėl dujų kainos, realiai galėtume dujų vartotojams sutaupyti kelias dešimtis milijonų eurų.

Šis Seimas, Vyriausybė, ypač energetikos ministras deda visas pastangas, jog Norvegijos politikai ir verslininkai suprastų, jog skirtingai nei Norvegija, Lietuva neturi tokių finansinių resursų, kad už per kažkieno kvailumą ar piktavališkumą padarytas klaidas, kainuojančias šimtus milijonų eurų, iš savo rezervų sumokėtų valstybė. Todėl ši našta gula ant kiekvieno Lietuvos mokesčių mokėtojo pečių ir atima galimybę sparčiau kelti Lietuvos žmonių gerovę. Tikiuosi, jog jie išgirs ir parodys moralios politikos ir atsakingo verslo pavyzdį bei priims mūsų valstybės deleguotus atstovus iš naujo derėtis dėl dujų įsigijimo sąlygų, kurios leistų išvengti akivaizdžių nuostolių nors likusį kontrakto laikotarpį. ■

Tai, kas matoma šioje lentelėje, t. y. kaip sėkmingai susiklostė tam tikrų su Roku Masiuliu susijusių žmonių karjeros strateginėse valstybės įmonėse, yra tik ledkalnio viršūnė. Lentelėje susisteminti viešai valstybės įmonių bei lentelėje paminėtų asmenų ar žiniasklaidos paskelbti duomenys apie viešus asmenis, kurių karjeros vingius visuomenė turi teisę žinoti.

Stulbinanti jo narių karjera

Kaip Jūs reaguotumėte, jeigu sužinotumėte, kad konkursuose į valstybės strateginių, su nacionaliniu saugumu susijusių įmonių vadovus dalyvauja ir sprendimus priiminėja viena, įvairius fizinius ir juridinius asmenis vienijanti asociacija? Pavyzdžiui, kad būtų aiškiau, verslininkus ir kitų profesijų asmenis vienijanti asociacija „Brolis broliui broli“ dalyvauja susisiekimo ministerijos organizuojamuose konkursuose, vienas iš buvusių „brolių“ yra pats ministras, „brolių“ vadovu buvo ir viceministras, kitas „brolis“ ministro paskiriamas komisijos nariu, taigi buvęs „brolių“ vadas ir esamas „brolis“ sprendžia, kas laimės – esamas ir buvęs „broliai“ balsuoja už savo asociacijos narį, kolegą kitą „brolių“, kuris po tokio „konkurso“ tampa strateginės įmonės vadovu!

Ši istorija atskleis dar vieną epizodą, kuris kelia daug klausimų dėl skaidrumo, viešo intereso (ne)paaisymo ir privačių interesų (ne)derinimo.

Susisiekimo ministerijai vadovaujant Rokui Masiuliui, viešojoje erdvėje ima skambėti institutu pasivadinusios asociacijos pavadinimas – „Baltic Institute of Corporate Governance“ (liet. asociacija Bendrovių valdysenos institutas Baltijos šalyse). Šis institutas (toliau BICG), Roko Masiulio valdymo laikotarpiu turėjęs išskirtines teises formuojant susisiekimo sektoriaus strateginių įmonių valdybas ir tarpusavyje siejantis nemažą dalį kartu su Roku Masiuliu po energetikos ir susisiekimo sektorių keliaujančių aukštas pareigas užimančių žmonių.

Asociacija BICG nėra mokslo įstaiga, o veikia pagal Asociacijų įstatymą. Tokių organizacijų tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams (!) ir juos ginti (!) ar tenkinti kitus viešuosius interesus. Įstatymas leidžia asociacijai pasivadinti kitais pavadinimais – draugija, visuomenine organizacija, o taip pat – ir institutu. Tačiau tai nereiškia, kad toks „institutas“ iš karto taps mokslo įstaiga, atlikinės mokslinius tyrimus ar suteikinės mokslo laipsnius. Taip, jis gali rūpintis ir dalintis patirtimi, tačiau toks institutas gali nieko bendro neturėti su mokslu, juo labiau – su mokslo etika. Tai puikiai liudija ir faktas, kad vienas iš BICG steigėjų – buvęs KTU rektorius Petras Baršauskas, kuriam mokslo darbo plagiato skandalas kainavo rektoriaus

R. Masiulis © ELTA / G. Savickio nuotr.

postą, o vėliau – panaikintą socialinių mokslų daktaro laipsnį.

Nepaisant to, kad institutas neturi nieko bendro su mokslo įstaiga, jis, Rokui Masiuliui tapus susisiekimo ministru, pradėdamas kviešti į susisiekimo ministerijos reguliavimo srities įmonių valdybų narių atrankas. Šios komisijos patvirtinamos susisiekimo ministro įsakymu ir visose jose naudojama ta pati schema: atrankos komisijos **pirminkas – buvęs instituto prezidentas ir R. Masiulio viceministras Paulius Martinkus (dabar kartu su R. Masiuliu pasitraukęs į vadovaujančias pareigas „Vilniaus šilumos tinkluose“)** bei **vienuolė nevalstybinė institucija, kurios atstovai gali būti kviečiami į atrankos pokalbius** – asociacija „Baltic Institute of Corporate Governance“. Schema buvo pakartota daug kartų. Tokios išskirtinės teisės ministro įsakymu institutui suteiktos AB „Lietuvos paštas“, AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB „Lietuvos radijo ir televizijos centro“, AB „Kelių priežiūra“, valstybės įmonės „Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija“, AB „Problematika“, AB „Lietuvos oro uostai“, AB „Detonas“, valstybės įmonių „Vidaus vandens kelių direkcija“, „Registru centras“, „Oro navigacija“, AB „Smiltynės perkėla“ valdybos narių atrankoje.

Išskirtinį skaidrumą vaidinęs R. Masiulis pražiūrėjo tai, kad toks aktyvus instituto dalyvavimas susisiekimo ministerijos reguliavimo srities įmonių valdybos narių atrankose kelia ir interesų konflikto pavojų – vienas iš instituto steigėjų yra UAB „Girteka Logistics“ direktorius strateginei partnerystei Kristian Kaas Mortensen. UAB „Girteka Logistics“ yra didžiausia Europoje pilnų krovininių gabenimo kompanija. Ar yra normalu, kai su logistikos paslaugomis besiverčiančiu verslu susijusi asociacija, pasivadinusiu skambiu instituto vardu, turi galimybę dalyvauti formuojant

valstybės įmonių, akcinių bendrovių valdybas? Ar tokiu atveju nesusiklosto poveikio galimybė, išsiderant sau palankiausias sąlygas bei dėkingumo ryšiai tarp tų, kurie buvo atrinkti į valdybos narius, ir tų, kurie dalyvavo atrenkant ir galbūt rekomendavo atrinkti?

Kad ryšiai greičiausiai daro savo, rodo ir tai, kad institutui sekasi ir su viešaisiais pirkimais, ypač tose įmonėse, kur turi „savus“ vadovybęje.

Štai, vos 2016 m. gruodį instituto prezidentui Ryčiui Ambrazevičiui, kartu su R. Masiuliu keliaujančiam po energetikos sektorius nuo 2011 m., tapus UAB „EPSO-G“ valdybos pirmininku, jau 2017 m. balandžio pradžioje institutas laimi konkursą ir su UAB „EPSO-G“ pasirašo daugiau kaip 10 tūkst. eurų vertės sandorį, kuriuo įsipareigoja praveisti šešių dienų mokymus dviems – keturiems valdybos nariams.

Dar dvejus instituto mokymus valdybos nariams perka AB „Lietuvos geležinkeliai“. Taip jau sutapo, kad instituto paslaugų pirkimai pradėti vykdyti po to, kai „Lietuvos geležinkeliai“ pradėjo vadovauti Mantas Bartuška (kartu su R. Masiuliu dirbęs „Ernst and Young“ bei AB „Klaipėdos nafta“), pats mokėjęs minėtame institute, o „Lietuvos geležinkeliai“ valdybos nariu tapo Paulius Martinkus, buvęs instituto prezidentas. Institutas laimėjo „Lietuvos geležinkelių“ 10 tūkst. eurų viešąjį pirkimą trijų bendrovės darbuotojų mokymams ne tik Vilniuje, bet ir prabangiuose Talino bei Jūrmalos viešbučiuose, ir kiek vėliau laimėtas dar vienas papildomas pirkimas daugiau kaip 3 tūkst. eurų vertės – vieno asmens mokymams. Institutui sekėsi laimėti viešuosius konkursus ir AB „Klaipėdos nafta“ tuo metu, kai įmonei vadovavo Mantas Bartuška. 2015 m. pasirašyta 9 tūkst. eurų sutartis, kuria institutas įsipareigoja apmokyti 3 darbuotojus. ●

JAUNOJO TEISININKO SĖKMĖ

Vos 2010 m. jaunas teisininkas Herkus Gabartas, kaip ir daugelis po energetikos sektoriaus pelningiausių projektus keliaujančių žmonių, sėkmingai užbaigė studijas Baltijos vadybos institute (Baltic Management Institute), jo laukė sėkmė Visagino atominės elektrinės (VAE) projekte.

UAB „Lietuvos energija“ pirkimų valdymo audito ataskaitoje Nr. 2013/06 pažymėta, jog H. Gabartui VAE už paslaugas išmokėjo: 2010 m. – 42 171,81 Lt, 2011 m. – 233 434,98 Lt, 2012 m. – 135 928,85 Lt. Tačiau stebina ne sumos, kurias gebėdavo uždirbti neliečiamieji arba jų aplinkos žmonės. Stebina uždarbio būdas bei tai, kaip vyko H. Gabarto paslaugų pirkimas:

- „Lietuvos energija“ UAB pirkimų valdymo audito ataskaitoje Nr. 2013/06 pažymėta, jog Pirkimo inicijavimo raštas nėra patvirtintas Bendrovės generalinio direktoriaus Š. Vasiliausko, taip kaip numatyta Bendrovės pirkimų valdymo tvarkoje (patvirtinta 2009-11-03 įsakymu Nr. IS_2009-30);
- pirkimas buvo vykdomas supaprastintų neskelbiamų derybų būdu, remiantis VPI 56 str. 1 p. 4 d. numatyta sąlyga, kuomet „neišvengiamai būtina pirkimą atlikti ypač skubiai dėl įvykio, kurio PO [perkančioji organizacija] negalėjo numatyti, kai tokio pirkimo neįmanoma atlikti atviro, riboto konkurso ar skelbiamų derybų būdais šiame įstatyme nustatytais terminais. Aplinkybės, kuriomis grindžiama ypatinga skuba, jokių būdu negali priklausyti nuo PO“. Audito vertinimu, pasirinktas pirkimo būdas nėra pagrįstas, kadangi apie pavedimą Bendrovei Koncesijos konkurso metu teikti ekspertinę pagalbą teisinio pobūdžio klausimais spręsti, buvo žinoma dar 2009 m.;
- pirkimo sąlygose pažymėta, jog nustatyti specialieji kvalifikaciniai reikalavimai yra taikomi fiziniam asmeniui, kuris savo vardu gali pateikti pasiūlymą <...> nėra pagrįstas priežasties, kodėl dalyvauti konkurse buvo kviečiami tik fiziniai asmenys, o ne advokatų kontoros;

Asociatyvi nuotr.

- sutartyje numatyti kainos apskaičiavimo būdai pažeidžia kainodaros aiškumo ir nedviprasmiškumo principus: pritaikytas fiksuotos kainos metodas nėra tinkamas, kadangi perkamos paslaugos nebuvo apibrėžtos konkrečiai, o pirkimo dokumentuose nebuvo nurodyti pakankamai tikslūs reikalingų paslaugų kiekiai, o fiksuotas mėnesio honoraras buvo „mokamas nepriklausomai nuo suteiktų paslaugų pobūdžio, sudėtingumo, apimtys, atlikimo laiko ar kitų aplinkybių“; su-

tartyje numatyta, jog „Bendrovė papildomai atlygins jos naudai tiekėjo patirtas ir iš anksto aptartas pagrįstas išlaidas (pvz. automobilio nuoma ir pan.)“. <...> Nėra įrodymų, jog kiekvieną mėnesį kompensuojamos tiekėjo automobilio nuomos išlaidos buvo tiesiogiai susijusios su sutarties vykdymu.

Dėl šių aplinkybių, šis paslaugų pirkimas buvo atsidūręs prokurorų akiraityje, tačiau pradėti ikiteisminio tyrimo taip ir nebuvo leista. ■

Naujos atominės jėgainės projektą įgyvendinusiai ir pagrindines energetikos įmones vienijusiai įmonei „Visagino atominė elektrinė“ reikalingų paslaugų pirkimui 2010–2013 metais išleista apie 80 mln. litų – visuose šiuose sandoriuose rasta pažeidimų. 2008–2012 metais energetikos sektoriuje įgyvendinta beveik 250 mln. litų vertės viešųjų pirkimų. Tai teisinės paslaugos apie 100 mln. litų, kitos paslaugos – 120 mln. litų, mokymo paslaugos ir viešųjų ryšių paslaugos. Viešųjų pirkimų tarnyba (VPT) dar 2012 m. nustatė, kad 2011–2012 metais keturi konkursai, susiję su teisinėmis, verslo konsultavimo ir viešųjų ryšių paslaugomis, pažeidė įstatymą. VPT tuomet nurodė VAE nutraukti tris maždaug 30 mln. litų vertės sutartis su užsienio teisininkais ir vietos viešųjų ryšių agentūra.

R. Masiulio bendražygių keliai – link grėsmę nacionaliniam saugumui keliančių ryšių

Kartu su R. Masiuliu po energetikos ir susisiekimo sektorių keliavo dar vienas žmogus – Gerimantas Bakanas. Vadovaudamas „Klaipėdos naftai“ R. Masiulis jį, buvusį STT strateginės analizės padalinio vadovą, 2012 m. įdarbino „Klaipėdos naftos“ administracijos vadovu, netrukus, 2014 m., jis kilo karjeros laiptais ir tapo „Klaipėdos naftos“ finansų ir administravimo departamento direktoriaus pavaduotoju, o vėliau – ir iki šiol yra departamento vadovu. R. Masiuliui tapus susisiekimo ministru, 2017 m. G. Bakanas tapo AB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinio direktoriaus pavaduotoju. 2018 m. G. Bakano karjera pasuko Latvijos link. G. Bakanas vadovavo priešaringai vertinamai Estijos geležinkelio paslaugų ir investicijų grupei „Skinest Rail“ priklausančiai Daugpilio lokomotyvų remonto gamyklai, buvo šiai grupei priklausiusios įmonės „CEE Railroad Reform Foundation“ valdybos narys.

Speciali Vyriausybės komisija yra pripažinusi, kad „Skinest Baltijos“, „Skinest Rail“, „Skinest Grupp“ savininkas, Estijos pilietis Olegas Osinovskis turi didinančių riziką ar keliančių grėsmę nacionaliniam saugumui ryšių su užsienio valstybių institucijomis ar jų fiziniiais ar juridiniais asmenimis, be to, jis yra įtariamasis byloje dėl korupcinio nusikaltimo Latvijoje. Dėl to 2018 m. „Skinest Baltija“ planuojamas daugiau kaip trijų milijonų vertės sandoris su AB „Lietuvos geležinkeliai“ buvo pripažintas neatitinkančiu nacionalinio saugumo interesų. O. Osinovskis ir „Skinest Group“, pralaimėjusi visus Lietuvos teismus, šiuo metu Konstituciniame Teisme bando įrodinėti, kad įstatymo nuostata, kurios pagrindu Vyriausybė neleido sudaryti sutarčių „Skinest Baltija“, pažeidžia Konstituciją.

Vis tik kitose valstybėse O. Osinovskis, buvęs G. Bakano darbdavys, turi kur kas rimtesnių bylą.

GARSIAUSIA DEŠIMTMEČIO KORUPCIJOS BYLA LATVIJOJE

2015 m. vasarą Latvijos Korupcijos prevencijos biuras sulaukė U. Magonį, „Latvijos geležinkelių“ vadovą bei pareiškė

įtarimus pusės milijono eurų kyšio ėmimu. Latvijos prokurorai įtaria, kad O. Osinovskis įspūdingo dydžio kyšį „Latvijos geležinkelių“ vadovui davė už tai, kad dukterinė „Latvijos geležinkelių“ įmonė iš „Skinest“ už keliolika milijonų eurų nusipirko keturis senus, sunkiai naudojimui tinkančius, lokomotyvus.

O. Osinovskis prisipažino, kad U. Magoniui davė pinigus, bet visiškai kitu tikslu – abu vyrai laikosi versijos, kad esą U. Magonis gavo pinigus už tai, kad lobavo O. Osinovskio interesams „Rusijos geležinkeliuose“, kur turi daug pažįstamų tarp V. Putino aplinkos žmonių (pvz. V. Jakuniną), ir siekė, kad O. Osinovskiui priklausanti Daugpilio lokomotyvų remonto gamykla gautų užsakymų iš Rusijos.

Jei G. Bakanas nepriklausytų „neliečiamiesiems“ sąsajos su stambaus masto korupcija kaltinamu O. Osinovskiu bei jo įmonėmis, jam būtų užsidariusios visos Lietuvos valstybės ar savivaldybės įmonių durys. Bent jau tos, kurios atsidaro šių įmonių vadovams. Neabejotina, kad R. Masiulis, jei tai nebūtų jo bendražygis „neliečiamasis“, būtų vėl prisdengęs apsimestinio skaidrumo skraistę ir aiškinę, kokia abejotina ir klausimų kelianti G. Bakano reputacija. Viso to nebuvo. Kodėl?

R. MASIULIS IR G. BAKANAS VĖL KARTU

2019 m. pabaigoje G. Bakanas pradėjo vadovauti „Vilniaus šilumos tinklams“, vos po kelių mėnesių jis po savo sparnu priglaudė susisiekimo ministro postą palikusį R. Masiulį. Šis tapo „Vilniaus šilumos tinklai“ valdybos nariu. Tad „neliečiamųjų“ kelionė po energetikos ir susisiekimo sektorius tęsiasi. •

Gerimantas Bakanas © ELTA / D. Labučio nuotr.

LIETUVOS GELEŽINKELIAI

Arvydas Vaitkus apie konservat

Arvydas Vaitkus – aktyvus Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys, LVŽS frakcijos lyderis. Jis pasiryžęs viešinti neliečiamųjų „darbo“ metodus. Jų auka jis tapo po to, kai atsisakė bendradarbiauti su konservatoriais ir viešai pareiškė ketinimą dalyvauti savivaldybių rinkimuose drauge su LVŽS. Jis neslepia, jog klanai ir jų kurti tinklai nori valdyti viską, tarp jų – ir valstybės finansus. „Tai yra esminis skirtumas tarp interesų grupių valdomų politikų ir naujos kartos politikos, kuriai atstovauja LVŽS. Todėl man yra priimtina ši politinė jėga ir netgi dar labiau gerbtina po to, ką man pačiam teko patirti – pajusti, kaip su žmonėmis susidorojama, jei netampi *savu*“, – atvirai pasakoja A. Vaitkus.

NUO APDOVANOJIMŲ UŽ PASIEKIMUS IKI ATLEIDIMO BE PAAIŠKINIMŲ

A. Vaitkus sako, labai didelio senbūvių politikų pasipriešinimo sulaukė vien todėl, kad į rinkimus nėjo nė su viena iš jų partijų. Kito paaiškinimo, kodėl prasidėjo šmeižto atakos, pasitelkiant net LRT, jis nemato, nes prieš paskelbiant ketinimus pasukti politiko keliu, jis buvo ne syki apdovanotas ir įvertintas už ypatingai gerus Klaipėdos valstybinio jūrų uosto veiklos rezultatus. „Transporto srityje dirbau beveik dvidešimt metų: atsakingose pareigose Susisiekimo ministerijoje, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto vadovo pozicijoje, o taip pat ir šios srities privačiame versle. Per šį laikotarpį neturėjau nė vienos pastabos. Apsisprendus daugiau padaryti dėl žmonių ir dirbti politikoje, mane bando paversti vos ne šalies priešu. To tikrai nesitikėjau“, – sakė A. Vaitkus.

A. Vaitkus pasakoja, kad labiausiai jį nustebino tai, jog atleidimo dieną, penkių minučių skirtumu jis gavo daugiatūkstantinę premiją už geriausius uosto direkcijos rezultatus jos istorijoje ir įsakymą apie atleidimą. „Susisiekimo ministerijos rašte teismui nurodyta, kad buvau atleistas be priežasties. Maniau, jei įsivyras tokia teisinė praktika šalyje, koks protaujantis savo srities profesionalas eis dirbti į valstybės valdomą įmonę? Kam reikalingos vadovų penkerių metų kadencijos sutartys, kurios pasirašomos

s: „Gavau Roko Masiulio SMS orių daromą spaudimą“

A. Vaitkus asm. arch. nuotr.

tarp ministro ir įmonės vadovo? Taigi, tai klausimai ne tik mano atžvilgiu. Jie labai greitai apsisuko bumerangu. Kai R. Masiulio paklausė, ar dėl galimai blogo darbo negali būti atleistas „Lietuvos geležinkelių vadovas“, jis atsakė, kad tam turi būti priežastis, o man jos nereikėjo, nes nesu *savas*“, – pasakoja A. Vaitkus.

KONSERVATORIŲ SPAUDIMAS IR R. MASIULIO SMS

Nenuostabu, kad lyderių, gerus rezultatus rodančių vadovų, norėtų visos partijos. Ir A. Vaitkų kalbinosi TS-LKD. Tačiau, A. Vaitkui atsisakius tapti konservatorių komandos dalimi, pasipylė skundai į įvairias instancijas. Jam apie daromą konservatorių spaudimą mobiliojo ryšio žinute prisipažino ir tuometinis susisiekimo ministras Rokas Masiulis, kuris ragino A. Vaitkų trauktis iš uosto direktoriaus pareigų vos tik jis pranešė, kad rinkimuose dalyvaus su LVŽS ir yra palaikomas partijos lyderio Ramūno Karbauskio. „Labai aktyviai į

puolimo procesą įsijungė LRT tyrimų skyrius, skleidęs melą ir šmeižtą mano bei kartu rinkimuose dalyvavusių asmenų atžvilgiu. Visada galvojau, kad tai visuomeninė žiniasklaidos priemonė, nes išlaikoma visų mūsų mokėtojų lėšomis. Manau, didelė dalis Lietuvos piliečių mato ir supranta, kas vyksta“, – pasakojo A. Vaitkus.

VIENOS PARTIJOS REIKALAUJA, KITOS – PADEDA

Arvydo Vaitkaus teigimu, jis sulaukė ne vieno politinių partijų pasiūlymo dalyvauti rinkimuose. Tačiau jis pasirinko LVŽS. „Jau keletą metų nesu jokios partijos narys. Mano noras buvo, yra ir bus prisidėti prie klaipėdiečių gerovės kūrimo ir žmonių norų įgyvendinimo. Su kuo to siekti, nėra taip svarbu. Svarbiausia yra tikslai. Labiausiai nuomonės sutapo su LVŽS. Man nebuvo keliami jokie reikalavimai, o priešingai – buvo pasiūlytas bendradarbiavimas ir visapusiška pagalba plėtojant Klaipėdą. To nesūlė

nė viena politinė jėga iš daugelio, kurios vedė diskusijas apie galimybę į rinkimus eiti kartu“.

KODĖL „NELIEČIAMIESIEMS“ NEREIKALINGA KOMPETENCIJA?

Pasak A. Vaitkaus, kalbant apie kompetenciją, negalima nepastebėti, kad buvusioje Susisiekimo ministerijos aukščiausioje politinėje vadovybėje nebuvo nė vieno transporto srities specialisto. O būtent jie privalo būti aukščiausio lygio srities ekspertai, nes jiems pavesta kurti šalies transporto politiką ir transporto srities progresą. „Kai reikia eiti pas gydytojus, gi neiname pas ekonomistus ar bankininkus, tiesa? R. Masiulio vadovybė atleido beveik visus valstybės valdomų transporto įmonių vadovus, dešimtmečiais dirbusius didelės patirties reikalaujančioje ūkio srityje. Susisiekimo ministerijos vadovybė tris metus iš eilės deklaravo skaidrumo principus. Tačiau susidaro įspūdis, kad viešai deklaruojamas „skaidrinimas“ turėjo ir kitų tikslų. Kaip atrankos konkursuose į tų įmonių vadovų pozicijas „skaidriai“ laimėjo buvę ministerijos vadovų bendradarbiai, draugai? Kaip be konkurso buvo paskirti kai kurie vadovai, kaip kai kurios bendrovės turėjo išskirtinę teisę vykdyti atranką ir dar vėliau apmokyti tuos vadovus už dešimtis tūkstančių eurų visų mokesčių mokėtojų pinigų? Manau, šiais klausimais turėtų domėtis atsakingos teisėtvarkos institucijos. Ypač matant skaičius, kurie nemeluoja. Kai kurie statistiniai faktoriai neleidžia manyti kitaip, kad transporto sektoriuje patyrėme tam tikrą nuosmukį. Pasaulio banko kasmet skelbiamame „Logistic Performance Index“ reitinge Lietuva krito žemyn – 2016 m. užėmusi 29-ąją vietą, vadovaujant R. Masiuliui, smuko į 54-ą. Sumažėjo ir BVP dalis, kurią sukuria transporto, tranzito ir logistikos sektorius. Būtų galima vardinti didelę eilę kilusių kitų problemų. Svarbiausios iš jų akivaizdžiai matomos kelių sektoriuje, niekaip nepradedami asfaltuoti kaimų keliai, netvarkyta automagistralė Vilnius–Klaipėda, kur leistinas greitis vasarą yra 130 km/h, kur pirmos juostos provėžos labiau panašios į geležinkelio bėgius nei į kokybišką kelio dangą. Per tuos dvidešimt metų darbo transporto srityje pastebėjau, kad jei yra masiškai atleidžiami ilgus metus išdirbę savo srities profesionalai, prasilenkiama su kompetencija arba dar blogiau – su skaidrumo normomis“, – sako A. Vaitkus. ■

Kodėl A. Verygą norėta padaryti kaltu?

Ramūnas Karbauskis sako, jog kaltinti A. Verygą dėl problemų su e. sveikata yra tas pats, kaip kaltinti Ramūną Karbauskį, kad Vilniuje liūtis metu užsemiamos gatvės. Strin-gančios sistemos – iššvaistytų milijonų pasekmė.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu apdovanojo Tądą Langaitį. © ELTA/ M. Ambrazo nuotr.

Konservatorių propaganda jau visiškoje desperacijoje. Paskutinė to iliustracija yra bandymas apkaltinti Aurelijų Verygą dėl problemų Registrų centre, vandeniui užpylus serverinę, kurioje buvo saugomi e. sveikatos sistemos duomenys. Palyginimui pasakysiu, kad tai tas pats, kaip kaltinti mane dėl to, jog Vilniuje liūtis metu užsemiamos kai kurios gatvės. Kodėl taip sakau?

Faktai.

Pirma. Aurelijaus Verygos pastangomis e. sveikatos sistema pradėjo normaliai funkcionuoti, nes ankstesnės valdžios ir sveikatos ministrai to užtikrinti nesugebėjo: ilgus metus neragina sveikatos priežiūros įstaigų, vaistininkų naudotis šia sistema; nesiaiškino, kodėl ja naudotis vengiama ir kodėl ji buvo nepatogi vartotojui. Tikriausiai dar dažnas pamena medikų nusiskundimus 2016 metais, kad paciento dokumentus dėl trikdžių ir sistemos nepatogumo užtrunka internete užpildyti ilgiau, nei popieriuje su ranka. Panašiai buvo ir su e. receptu. Nors e. receptas tapo įmanomu dar 2015 metais, iki mūsų kadencijos pradžios jis praktiškai beveik ne-

buvo vartojamas. Dar 2017 m. pradžioje kai kurios šalies įstaigos išrašydavo vos 2–4 proc. e. receptų ar apskritai dar nebuvo išrašiusios nė vieno e. recepto. Ypač stebino tas faktas, kad pradėję savo kadenciją radome 40 milijonų eurų kainavusių ir tris kartus iš pagrindų perdarytą e. sistemą, kuri buvo suprogramuota taip, kad elektroniniu būdu būtų galima išrašyti vos 30 procentų receptų. A. Verygai pradėjus skatinti gydytojus rašyti elektroninius receptus buvo netgi susidurta su problema – 2017 metų pabaigoje ji pradėjo strigti, nes turėjo per mažai pajėgumų apdoroti duomenis. Jie buvo įsigyti. Po to receptų skaičius nuosekliai augo. Po pernai ir šiemet įvykusio rekordinio šuolio beveik šimtas procentų Lietuvoje išrašomų receptų yra elektroniniai. Dabar jau niekas nesiginčija dėl sistemos privalumų: gydytojams nebereikia vartyti popierinių žinynų ar katalogų išrašant receptus, dauguma e. recepto laukų užpildoma automatiškai. Skirtingai negu rašytą ranka, elektroninėje erdvėje išrašytą receptą farmacijos specialistai gali lengviau perskaityti ir greičiau išduoti juose išrašytus vaistus. Paprasčiau vyksta ir apskaita, atliekama Ligonii kasoje. Tai organizaciniai darbai, kurie priklausė nuo ministro ir kurie buvo sėkmingai padaryti.

Antra, matant kaip viskas veikė iki mūsų kadencijos pradžios, kiek kartų sistema perdaryta ir kiek kainavo, tikriausiai nereikėtų stebėtis, kad prie to prisidėjo ne kas kitas, o konservatoriai: e. sveikatos sistema Lietuvoje pradėta įgyvendinti 2000 metais vadovaujant A. Kubiliaus Vyriausybei bei konservatorių sveikatos ministrai R. Aleknai. 2000 m. vasarį pasirašyta sutartis tarp Lietuvos ir Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko dėl 21,2 mln. JAV dolerių paskolos. Tiesa, beveik 10 mln. eurų pareikalavę pirmieji darbai, kuriant šią sistemą, paskui išmesti kaip netinkami ir sistema buvo perkūrinėta pakartotinai. Tikriausiai nėra keista ir tai, kad konservatoriaus T. Langaičio biografijoje rašoma, kad „Estijoje įkūrė ir plėtojo informacinių technologijų paslaugų įmonę „Webmedia Group“ (dabar „Nortal“), o pastaroji įmonė nemažai darbavosi e. sistemos kūrime, kuri iki 2016 m. jau buvo susikūrusi vieno iš korumpuočiausių valstybės vystomų projektų įvaizdį.

Tad konservatoriams, dar prieš puolant aiškinti, kaip viskas blogai, pirmiausiai reikėtų įsivertinti savo nuopelnus bei priiimti atsakomybę už tas lėšas, kurios buvo paleistos vėjais.

Trečia. Dabar apie Registrų centrą ir atsakomybę už jo darbą. Kaip po apmaudžių liūčių visa Lietuva jau žino, Registrų centras saugo „kietąją“ sistemos dalį – elektroniką. Jeigu šioje istorijoje norima rasti tą, kuris turėtų atsakyti, tai pirmiausiai žvilgsniai turėtų krypti į Susisiekimo ministrą. Vyriausybės sprendimu nuo 2017 m. lapkričio 15 d. Registrų centro savininko teises ir pareigas įgyvendinti buvo įgaliota Susisiekimo ministerija (prieš tai buvo Teisingumo ministerija). Prieš pat Susisiekimo ministerijai perimant tas savininko teises, 2017 m. balandžio mėn., Valstybės kontrolė perspėjo, kad netinkamai užtikrinamas e. sveikatos duomenų saugumas, kėlė klausimus dėl sistemos palaikymo ateityje. Yra neabejotina, kad Susisiekimo ministerijai šie duomenys buvo žinomi. Šiandien Valstybės kontrolės atstovai teigia, kad niekas jų rekomendacijų neįgyvendino. 2018 m. gegužę atliekamas dar vienas auditas, nustatęs įspūdingą kiekį probleminių vietų e. sistemoje. Susisiekimo ministrai, matyt, to jau buvo per daug ir tas jam tikriausiai padėjo apsispręsti: užuot sprendęs situaciją pagal auditorių pastabas, jis suskubo atsikratyti problemine vieta jau tapusio Registrų centro ir 2019 m. gegužės 22 d. Registrų centras pranešė, kad jis bus perduodamas Ekonomikos ir inovacijų ministerijai.

Tikriausiai nieko nenustebinsiu pranešdamas, jog **tuo laikotarpiu, kai du metus buvo „praignoruos“ audito išvados, susisiekimo ministru buvo Rokas Masiulis.** ■

Konservatorių fiktyvių istorijų kūrėjai vis dar bando žaisti ta pačia korta

Kaip veikia propagandistai? Jie kuria fiktyvias istorijas, už kurių užsikabina žiniasklaida. Niekam tuo metu neįdomu, ar faktai teisingi, ar ne. Jie paskelbiami, o jei pasirodo, jog informacija buvo neteisinga, jos paneigimo visuomenė nepamato. Vienas iš pavyzdžių, kaip neliečiamieji kitiems stengiasi priklijuoti „Tautos prieš“ etiketes.

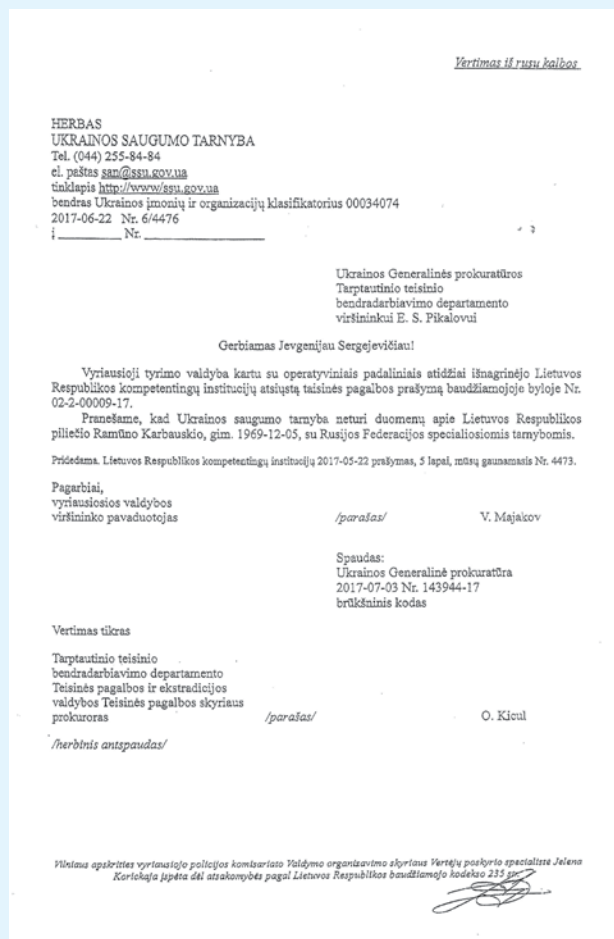
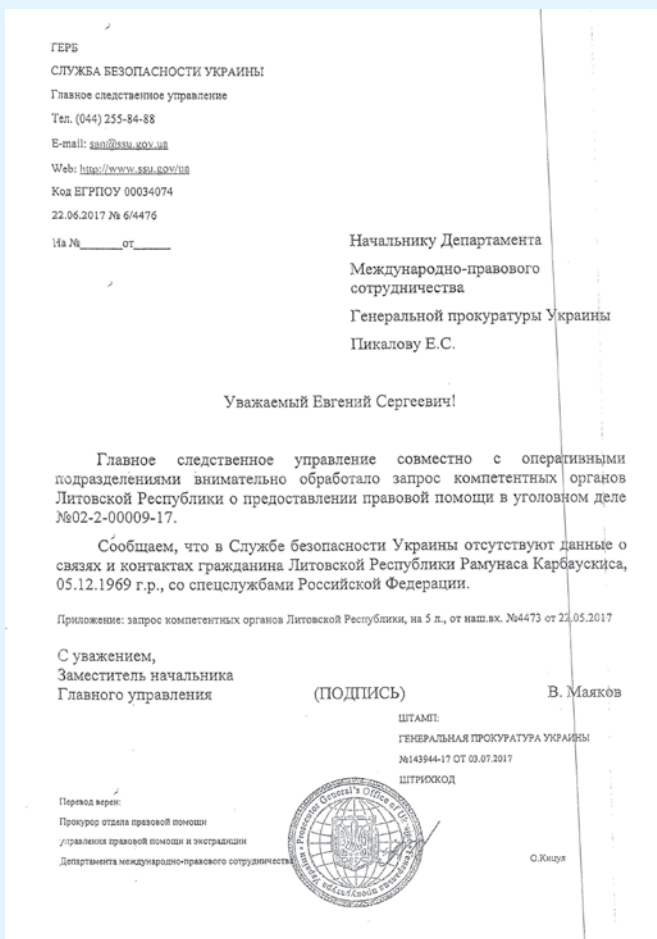
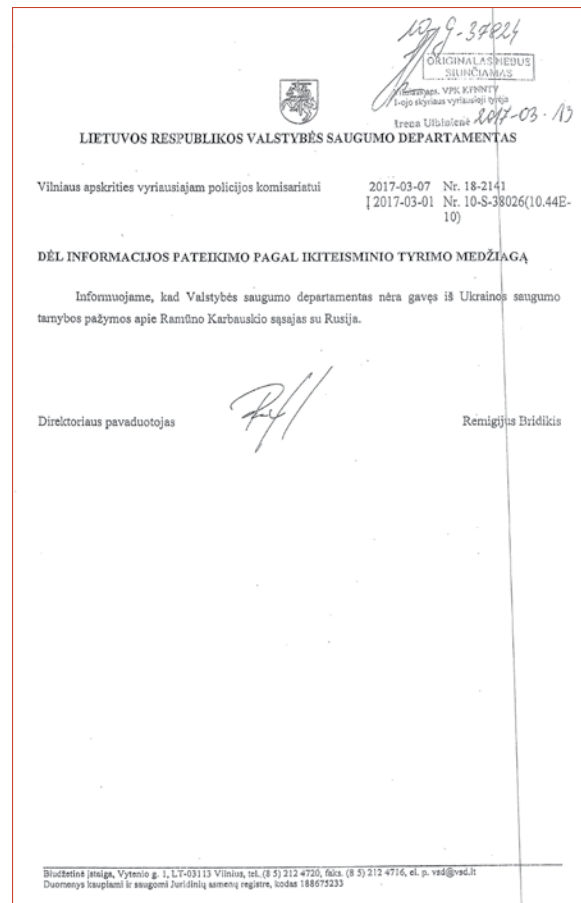
TS-LKD bandymai ieškoti Rusijos įtakos su Ramūnu Karbauskiu siejamam verslui ar jam pačiam ima dažnėti prieš rinkimus. Jų aplinkybės teko aiškintis ir teismuose. Pavyzdžiui, buvęs TS-LKD lyderis A. Kubilius turėjo teisinių ginčų su Ramūnu Karbauskiu, kurių metu A. Kubiliui buvo suteikta galimybė įrodyti apie R. Karbauskį išsakytų teiginių, neva R. Karbauskis veikia Rusijos įtakoje, pagrįstumą. Teisme paaiškėjo, kad lengvai paskleistus pramanus pagrįsti jis neturi kuo. Antai, teismo proceso metu 2014 m. pabaigoje į klausimą „sakykit, prašau, ar jūs teigiat, kad Ramūnas Karbauskis ir jo verslas veikia įtakoti Rusijos ir už tokį veikimą gauna geresnes verslo sąlygas?“ A. Kubilius galiausiai atsakė – „aš tokių duomenų neturiu“.

Prieš 2016 m. Seimo rinkimų antrą

turą, įtariama, kad tie patys konservatoriai paskleidė gandą apie neva egzistuojančią Ukrainos pažymą, kurios turinys, esą, atskleidžia, kad R. Karbauskis turi sąsajų su Rusija.

R. Karbauskis kreipėsi į prokuratūrą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo. Vykstant ikiteisminiam tyrimui buvo gautas Valstybės saugumo departamentas raštas, patvirtinantis, kad departamentas nėra gavęs iš Ukrainos saugumo pažymos apie R. Karbauskio sąsajas su Rusija. Taip pat gauta Ukrainos saugumo tarnybos pažyma, kur pastaroji patvirtino neturinti jokių duomenų apie R. Karbauskio ryšius su Rusijos Federacijos specialiosiomis tarnybomis. Galiausiai atliekant tyrimą paaiškėjo, kad tariama Ukrainos pažyma iš viso nebuvo pažyma, o kažkieno vienai žurnalistei paduotas nepasirašytas tekstas lietuvių kalba (neva – vertimas).

Pramanai subliuško, bet jie puikiai įrodo konservatorių darbo metodus – kompromituoti, griauti pasitikėjimą žmonėmis, skaldyti. Tačiau ne kurti, ne dirbti ir darbais užsitarnauti žmonių pasitikėjimą. ■

Kaip Kuba tapo konservatorių įkaite?

Kalbant apie Astravą ir konservatorius, vėl norisi kalbėti ir apie politinę veidmainystę. Konservatorių atėjimu į protą tai pavadinti sudėtinga, ypač po žiniasklaidoje publikuotų protokolų, iš kurių aiškiai matyti ne tokie jau ir altruistiški konservatorių ketinimai, o rinkimų kampanijos metu vykdomas sistemingas lėšų rinkimas. Šiame kontekste labai norisi prisiminti, kaip keitėsi konservatorių pozicija dėl Astravo ir natūraliai iškelti klausimą, o kodėl konservatoriai taip staiga pasikeitė?

Nori ar nenori, visoje šioje istorijos prisimeni buvusio prokuroro liudijimus apie tai, kaip konservatoriams esant valdžioje, jiems artimi žmonės galimai siekė pasipelnęti iš valstybės strateginių projektų. Kaip pasakojo prokuroras, dabar geriausiai vadybininkais vadinami konservatorių globojami asmenys keliavo nuo vieno projekto prie kito, nuo Visagino AE iki Suskystintų gamtinių dujų terminalo ir kitų strategiškai svarbių bei dideles valstybės lėšas generuojančių valstybės įmonių. Net ir šiandien atskleistuose protokoluose aiškiai matosi, jog tarp antiastevininkų aktyviai dalyvauja tie patys asmenys, cituojame – „buvęs Andriaus Kubiliaus konservatorių Vyriausybės energetikos ministras, dabartinis Seimo nario, buvusio valstiečio Vytauto Bako visuomeninis konsultantas Arvydas Sekmokas – vienas iš idėjos Lietuvai statyti naują atominę elektrinę šalininkų, jo ministravimo laiku buvo vedamos derybos su tokios atominės elektrinės investuotoju – Japonijos įmone „Hitachi“. Buvęs likviduotos valstybės įmonės UAB „Visagino atominė elektrinė“, turėjusios statyti naują lietuviškąją atominę elektrinę su Japonijos kompanija „Hitachi“, teisininkas ir derybininkas Herkus Gabartas. Ši trijulė praėjusiame dešimtmetyje buvo aktyvūs Lietuvos, kaip branduolinės energetikos valstybės, šalininkai.“

Kas galėtų paneigti, kad tuomet A. Kubiliaus valdžios neveikimas dėl Astravo AE statybų gali būti susijęs su konservatorių ir aplink juos besisukančių neliečiamųjų noru galimai pasipelnęti iš Visagino atominės elektrinės statybos? Juk vėliau „Hitachi“ milijardu sumažino kainą. Tad ar kažkas konservatorių valdymo laikotarpiu nebandė pasipelnęti? ►

2009–2010 m., kuomet Ministru Pirmininku buvo A. Kubilius, konservatoriai turėjo visus šansus imtis politinių priemonių, kad Astravo AE projektas būtų sustabdytas. Nei energetikos ministras A. Sekmokas, nei užsienio reikalų ministras A. Ažubalis tų klausimų nekėlė. Sklandžiai vyko Lietuvos ir Baltarusijos premjerų susitikimai:

2009 06 27, BNS:

Premjeras A. Kubilius taip pat pristatė kaimynams Lietuvos planus energetikos srityje – ne tik statyti naują atominę jėgainę, bet ir kurti bendrą Baltijos šalių elektros energijos rinką, sujungiant ją su tokia pačia Skandinavijos šalių rinka. Premjeras S. Sidorskis pažymėjo, kad Baltarusijos planai statyti naują atominę jėgainę netoli Lietuvos sienos bus visiškai skaidrūs ir derinami su kaimynais. <...> premjerai aptarė galimybę įkurti dviejų šalių verslo tarybą. <...> Premjeras A. Kubilius pakvietė Baltarusijos Ministrą Pirmininką S. Sidorskį į Lietuvos vardo Tūkstantmečio iškilmes Vilniuje liepos 6 dieną“.

2009 09 16, BNS:

„Premjerai daug dėmesio skyrė šalių bendradarbiavimui <...> taip pat energetikos klausimams. <...> Baltarusijos premjeras pasiūlė Lietuvai dalyvauti naujos atominės elektrinės Baltarusijoje projekte. Premjero A. Kubiliaus teigimu Lietuva atidžiai išnagrinės šį pasiūlymą <...>. Premjerai sutarė, kad abi šalys nuolatos keisis informacija apie atominį projektų eigą“.

2010 04 30, BNS:

„Premjerai taip pat pasikeitė informacija apie pažangą, kurią kiekviena šalis yra pasiekusi naujų atominės elektrinės statybų srityje. Baltarusija viešai dar kartą patikino, kad jų planuojama statyti atominę elektrinę Astravo rajone netoli Lietuvos sienos atitiks pačius aukščiausius saugumo ir gamtosauginius reikalavimus. „Esame šalis, po Ukrainos labiausiai nukentėjusi nuo Černobylio avarijos. Mūsų tautai tai buvo ne šiaip sau nelaimė, o katastrofa. Jau vien dėl šios aplinkybės skiriame išskirtinį dėmesį būsimos elektrinės saugumui“, – sakė Baltarusijos Ministras Pirmininkas. Abu premjerai sutarė, kad ir ateityje atvirai ir skaidriai bendradarbiaus ir dalinsis visa informacija AE statybų tema. Ministras Pirmininkas A. Kubilius priėmė kolegos kvietimą birželio pabaigoje atvykti į didžiulio statybinių medžiagų centro, kurio savininkai yra ir lietuviai verslininkai, atidarymo iškilmes Minske.“

Tų pačių metų pabaigoje prasideda garsusis A. Kubiliaus dviračių žygis, kuriam pasibaigus jis su ironija kalba apie Astravo AE statybų realumą:

2010-08-01, „Lietuvos rytas“:

Irytas.lt

Planuojamos Baltarusijos atominės elektrinės vietoje greta Lietuvos sienos sekmadienį apsilankęs premjeras Andrius Kubilius sako, kad kaimynų planai kol kas lieka gana neaiškūs.

Ministro pirmininko teigimu, tam tikras pasirengimas vietovėje Astravo rajone vyksta, tačiau baltarusiai jo neįtikino, kad visi planai galutinai yra parengti. „Pasirengimo darbai lyg ir matosi, bet kol kas tai labai pradinė stadija ir negalima sakyti, kad darbai yra įsibėgėję ir nesustabdomi“, – BNS po apsilankymo per dviračių žygį planuojamos jėgainės vietoje sakė A. Kubilius.

Baltarusijos AE © Delfi / K.Čachovkij

Politinis dugnas arba kam išnaudojamas „Sąjūdis prieš Astravo AE“

Portale „Delfi.lt“ paviešinta informacija su „slaptais“ protokolais, kurie liudija, kaip žūtibūtinei kovai dėl valdžios susitelkę konservatoriai ir liberalai išnaudoja „Sąjūdį prieš Astravo AE“.

Perskaičius paviešintą informaciją, matyti, kad tai turėtų būti įdomu ne tik politikams, bet ir visiems Lietuvos žmonėms, kurių sąskaita eilinių kartą manipuluodamas ir išnaudodamas Lietuvą prof. V. Landsbergio „šefuojamas“ klanas pragmatiškai kaupia lėšas. Taip pat turėtų būti įdomu ir Valstybės saugumo departamentui, nes skaitant „slaptuosius“ protokolus kyla klausimai, kas ir kaip daro įtaką Lietuvos užsienio politikai, kaip į Lietuvą patenka lėšos ir kaip už jas prieš pat Seimo rinkimus finansuojami politiniai procesai, kurie galimai prasilenkia su Lietuvos interesais.

KAS, MŪSŲ MANYMU, ŠIUOSE PAVIEŠINTUOSE PROTOKOLUOSE SKANDALINGA:

Pirma, publikacijoje paminėtas faktas, kad po skambia prof. V. Landsbergio vadovaujama kovos prieš Astravą asociacija gyvuoja „klanas“, kuris valdo Lietuvą. Cituojame „Delfi.lt“:

Dalis tokios pasiutpulkės muzikantų yra oficialiuose rinkimuose išrinkti Seimo nariai, tačiau vieni pagrindinių šio susibūrimo veikėjų oficialiai neužima jokių pareigų valstybėje, o kai kurie iš jų ir iš viso šiandien yra privatūs asmenys. Tačiau jų pavardės nėra nežinomos ar negirdėtos visuomenei. Nemaža dalis jų garsiai skambėjo žiniasklaidoje prieš keliolika metų, kai Seime vyko parlamentinis tyrimas dėl Valstybės saugumo de-

partamento (VSD) veiklos ir buvusio šio departamento pareigūno Vytauto Pociūno žūties Breste (Baltarusija) aplinkybių, o Lietuva tuomet išgirdo apie vadinamojo „valstybininkų“ klaną bandymus užvaldyti valstybę.

Kai kurie politikai patvirtino, kad toks klanas egzistuoja, taip teigiama publikacijoje. Ir, tikriausiai nestebina, kad tas klanas tampa aktyvus būtent prieš Seimo rinkimus, nes tai vienintelis šansas vėl įsitvirtinti valdžioje ir atgauti prarastas ar prarandamas pozicijas.

Antra, kaip vertinti publikacijoje paminėtą aplinkybę (pridedami ir protokolai), kad Konstitucinio Teismo pirmininkas įvardijamas kaip asmeninis klanas (skambiu asociacijos pavadinimu) konsultantas? Cituojame toliau:

Turimi protokolai rodo, kaip Sąjūdžio valdybos nariai diskutuoja apie konstitucinio įstatymo projekto rengimą, ir dalinasi pastabomis apie tai, kad į tokį rengimo procesą reikėtų įtraukti konstitucinės teisės specialistus ir konkrečiai – Konstitucinio Teismo Pirmininką Dainių Žalimą.

Trečia, 2019 m. pabaigoje konservatoriai atsivežė Kubos kilmės asmenis į Lietuvą, su kuriais drauge darė spaudimą Lietuvos politikams, kad Seimas nepritartų ir priešintųsi ES bei Kubos sutarčiai, kuria ES siekė traukti Kubą iš Rusijos geopolitinės erdvės bei suda-

Gal todėl jiems buvo tas pats, kas vyksta Vilniaus pašonėje ir tik pralaimėję rinkimus ir išgirdę viešus ekspertų nuogaštavimus, kad Lietuva viena nepajėgtų įgyvendinti tokio projekto, kaip VAE, atsibudo? O gal yra dar ir kitos priežastys, kurios paaiškėtų, jei tyrimo imtųsi teisėsaugos ir saugumu besirūpinančios institucijos? Bet greičiausiai *neliečiamieji* ir liks *neliečiamaisiais*, kol bent vienas iš jų prieis prie valstybės vairo... Lietuvos žmonės tai nuspręš jau ši rudenį. ■

ryti sąlygas jos demokratėjimui. Dabar „slaptuosiuose“ protokuose skaitome, kad konservatoriai prašo lėšų iš Kubos ir galimai jas gauna.

„Į kai kuriuos „slaptųjų“ protokolų įrašus verta pažvelgti itin atidžiai. Juose kalbama apie Kubos disidentų pasiūlytą paramą. Iš bendro konteksto galima suprasti, kad kalba eina apie finansinę paramą antiastevininkų sambūriui Lietuvoje“, – taip rašoma publikacijoje.

Kaip tokią paramą iš trečiųjų valstybių reikėtų traktuoti rinkimų išvakarėse? Mes, siekdami skaidrumo valstybės politikoje ir susirūpinę dėl galimų grėsmių nacionali-

niam saugumui, vėl esame priversti apie tai kalbėti vartodami politinės korupcijos terminą. Kitaip ši reiškinį būtų sunku pavadinti. Susirūpinimą kelia ir kubiečių lėšų, kurios galimai pasiekia Lietuvą, kilmė.

Ketvirta, jeigu klanas darė spaudimą Prezidentui, kad šis nevyktų į Baltijos šalių vadovų susitikimą – tai vėlgi klausimas, kas iš tiesų valdo šalį ir tokias mintis pametinėja prezidentui. Cituojame:

Paskutinė sąjūdininkų pergalė – Prezidento Gitano Nausėdos atsisakymas vykti Estiją, kur vyko trijų Baltijos valstybių vadovų susitikimas. Prezidentūra paskelbė, kad persigalvota dėl kelionės nepavykus rasti susitarimo su Latvija dėl būsimos Astravo elektros energijos nepirkimo.

► (p. 26)

(p. 25) ► Gal Prezidentui dar kartą reikėtų peržiūrėti patarėjų komandą? Nes kodėl Prezidentas, kuris viešai deklaruoja, kad galima ir reikia susitarti, nevyksta susitikti su Latvijos ir Estijos prezidentais, su kuriais galėjo būti aptarta daug Lietuvai naudingų klausimų, ne tik Astravas?

Penkta, iš „slaptųjų“ protokolų akivaizdu, kad lėšų rinkimas – vienas pagrindinių „Sąjūdžio“ tikslų. Apie jį kalbama kiekviename posėdyje, už jį atsiskaitoma, sudarinėjami potencialių aukotojų sąrašai, vyksta susitikimai su potencialiais aukotojais, pavyzdžiui, pramonininkų konfederacijos atstovais, priimamos aukos. Visa tai – rinkimų kampanijos metu, kai politikai, į kitą, ne oficialią rinkimams skirtą sąskaitą, kruopščiai renka lėšas, kurios paskui naudojamos jų pačių matomumui didinti. Jei taip pasielgtų bet kuri kita partija ar jos nariai – šiandien turėtume skambius konservatorių pareiškimus apie skaidrumą ir neteisėtą rinkimų kampanijos finansavimą. O kur dar pats faktas, kad „Sąjūdis prieš Astravo AE“ įkuriamas prieš pat prasidedant Seimo rinkimų kampanijai.

Pasiektas visiškas politikos dugnas, kurį ir minėjo Prezidentas savo metiniame pranešime. Manipuliuojama žmonėmis, nacionaliniu saugumu, žmonių baime išgyventi tai, ką išgyveno po Černobylio nelaimės. Šiandien konservatorių politikai, kaip ir pastebima „Delfi.lt“ publikacijoje, reikšdami susirūpinimą elgiasi visiškai priešingai, nei prieš dešimt metų, kada būdami valdžioje bičiuliuosivi su Baltarusijos valdžia ir nereikė jokių pretenzijų dėl Astravo AE statybų bei netgi svarstė pasiūlymus dėl galimybių kartu dalyvauti šios atominės statybose. ■

Vytautas Landsbergis © ELTA / G. Bartuškos nuotr.

ASOCIACIJOS „SAJŪDIS PRIEŠ ASTRAVO AE“ VALDYBOS SUSIRINKIMAS PROTOKOLAS

2020-04-03
Vilnius

Pasisako A. Sekmokas. Siūlo priminimą Tarybos nariams dėl paramos prašymo.

Pasisako Ž. Pavilionis.

Pasisako P. Auštrevičius. Pristato Kubos disidentu pasiūlytą paramą, prašo Valdybos išsakyti nuomonę dėl šios paramos priėmimo.

Pasisako A. Sekmokas. Pritaria dėl paramos priėmimo.

Pasisako H. Gabartas. Pritaria.

Pasisako Ž. Pavilionis. Pritaria.

Pasisako E. Narkevičiūtė. Pritaria.

Pasisako V. Landsbergis.

Prieštaraujančių nėra.

NUTARTA: Informacija išklausa.

ASOCIACIJOS „SAJŪDIS PRIEŠ ASTRAVO AE“ VALDYBOS SUSIRINKIMAS PROTOKOLAS

2020-05-01
Vilnius

Pasisako P. Auštrevičius. Jau yra kreipėsi, tačiau kreipimasi galės papildyti – pasidalina informacija, jog į kreipimasi Europos Parlamento nariams privalo atsakyti per mėnesį. Taip pat praneša, jog yra paruošta Antiastravinio Sąjūdžio svetainė – tam reikia kiek daugiau nei tūkstančio eurų lėšų, tad reikėtų spartinti paramos prašymo veiksmus.

Pasisako V. Landsbergis. Teiraujasi, ar įmanoma pradėti veikti svetainei ar nepadarius mokėjimo.

Pasisako A. Sekmokas. Teigia, kad nežino, tačiau mano, kad geriausia būtų sumokėti už svetainę prieš jos paleidimą.

Pasisako P. Auštrevičius. Prašo Ž. Pavilionio susiekti su galimais remėjais iš Kubos dėl paramos.

Pasisako Ž. Pavilionis. Pabandys, tačiau siūlo kontaktuoti ir organizacijos viduje dėl lėšų trūkumo.

Pasisako A. Sekmokas. Prašo M. Lasausko susisiekti su V. Mitkumi dėl kontaktavimo su įmonėmis dėl paramos.

Pasisako M. Lasauskas. Susisieks.

Pasisako Ž. Pavilionis. Siūlo kreiptis dėl 1,2% paramos Sąjūdžiui.

Pasisako P. Auštrevičius. Yra paruošta tokia informacija.

Pasisako M. Lasauskas. Bus nukreipta tokia informacija ir nariams, ir socialiniais tinklais.

Pasisako Ž. Pavilionis. Siūlo įdėti į naujienlaiškį šią informaciją.

Pasisako V. Landsbergis. Privaloma tą padaryti nedelsiant – išplatinti informaciją dėl paramos.

Prieštaraujančių nėra.

NUTARTA: Patvirtinta bendru sutarimu. Nutarta parengti su papildymu naują kreipimasi į Europos Sąjungos išorės tarybą. Nutarta P. Auštrevičiui papildyti jau išsiųstą savo kreipimasi kaip Europos Parlamento nariui, tą padaryti kuo skubiau. **Nutarta susisiekti su Vidmantu Mitkumi dėl spartesnės paramos paieškos, atsakingas M. Lasauskas. Nutarta susisiekti su galimais remėjais kubiečiais dėl paramos organizacijai, atsakingas Ž. Pavilionis. Nutarta nedelsiant platinti informaciją apie galimybę skirti 1,2% GPM Antiastraviniam Sąjūdžiui deklaruojant pajamas, atsakingas P. Auštrevičius su komanda.**

Delfi paviešintų asociacijos „Sąjūdis prieš Astravo AE“ protokolų fragmentai

ASOCIACIJOS „SAJŪDIS PRIEŠ ASTRAVO AE“
VALDYBOS SUSIRINKIMAS
PROTOKOLAS

2020-04-17
Vilnius

Pasisako V. Landsbergis. Siūlo darbo grupę, kuri būtų atsakinga už konstitucinio įstatymo parengimą.

Pasisako P. Auštrevičius. Pritaria. Siūlo Dainius Žalimą į darbo grupę. Siūlo iki rinkimų gauti tvirtus atsakymus kiekvienos dalyvaujančios partijos Astravo AE klausimu.

Pasisako V. Landsbergis. Pritaria.

Pasisako Ž. Pavilionis. Pritaria.

Pasisako H. Gabartas.

Pasisako A. Sekmokas.

NUTARTA: 3 dokumentų parengimas: 1. Kreipimasis į partijas; 2. Straipsnis su koncepcinėmis idėjomis; 3. Aiškinamasis raštas dėl sąrašo įstatymo. Patvirtinta bendru sutarimu. Dėl aiškinimo rašto dėl sąrašo atsakingas A. Sekmokas ir H. Gabartas su galima D. Žalimo pagalba kuo greičiau. Dėl straipsnio su koncepcinėmis idėjomis – prof. V. Landsbergis iki kitos savaitės. Dėl kreipimosi į partijas – P. Auštrevičius. Konferencija padaryti iki 04/27.

ASOCIACIJOS „SAJŪDIS PRIEŠ ASTRAVO AE“
VALDYBOS SUSIRINKIMAS
PROTOKOLAS

2020-05-01
Vilnius

6. SVARSTYTA: Dėl kreipimosi į LR Konstitucinį Teismą su prašymu iširti Vienos konvencijos konstitucingumą.

Pasisako V. Landsbergis. Siūlo kreiptis į LR Konstitucinį teismą dėl prisijungimo prie Vienos konvencijos konstitucingumo, bet ne pačios Vienos konvencijos.

Pasisako H. Gabartas. Nesutinka. Siūlo paklausti konstitucinės teisės ekspertų, bet mano, kad turi būti kvestionuojamas pats Vienos konvencijos konstitucingumas.

Pasisako Ž. Pavilionis. Nori tik suteikti naują informaciją apie pasitarimą dėl Konstitucinių įstatymų sąrašo įstatymo koregavimo su D. Žalimu – mano, jog tai gera idėja, kitos savaitės laikotarpyje sutinka internetu susijungti ir pasikalbėti, galbūt trečiadienį.

Pasisako V. Landsbergis. Reikia tuomet formuluoti „Atitiktis Vienos konvencijos konstitucingumui Lietuvoje“.

Pasisako H. Gabartas. Teigia, kad čia yra detalės, prašo svarstyti paties projekto esmę. Teigia, kad toks kreipimasis yra labai svarbus, nes gavus teigiamą atsakymą iš Konstitucinio teismo būtų parodytos aiškiai visos Vienos konvencijos ydos.

Pasisako A. Sekmokas. Teiraujasi dėl galimos tokio sprendimo trukmės laiko atžvilgiu.

Pasisako H. Gabartas. Tai būtų vienerių-dvejų metų laikas.

Pasisako A. Sekmokas. Pirmiausia reikia priimti rezoliuciją.

Pasisako H. Gabartas. Mano, kad prie šio projekto reiktų dvi-tris savaites dar dirbti, tad rezoliucijos klausimas jau bus atsakytas.

Pasisako Ž. Pavilionis. Reikia 29 parašų kreipiantis į Konstitucinį teismą, siūlo pasikalbėti su D. Žalimu dėl šio projekto.

Pasisako H. Gabartas. Prašo iš esmės pritarimo vien dėl tokios galimos Sajūdžio veiksmų krypties, teigia, kad projektas yra tikrai taisytinas, ypač iš teisinės pusės, kurioje reikia konstitucinės teisės ekspertų nuomonės, bet šiuo atveju siūlo pritari tik dėl pačios idėjos.

Pasisako P. Auštrevičius. Trečiadienį (gegužės 6 d.) turi įvykti pokalbis su D. Žalimu.

Prieštaraujančių nėra.

NUTARTA: Patvirtinta bendru sutarimu. Pritarta dėl krypties kreiptis į Konstitucinį teismą dėl Vienos konvencijos konstitucingumo išaiškinimo. Planuojamas pokalbis su D. Žalimu gegužės 6 d., atsakingas Ž. Pavilionis.

Ž. Pavilionis imasi įžeidinėjimų

Ž. Pavilionis © Delfi / D. Pipo nuotr.

Apgailestauju, kad opozicija renka Latvijos įžeidinėjimą, vietoje konstruktyvaus dialogo ir už Seimo kolegas iš opozicijos atsiprašiau už neatsakingus pareiškimus, skirtus

Latvijai ir jos tautai. Šiandien ryte laišku kreipiausi į Latvijos ambasadorių p. Indulį Bērziņš po to, kai konservatorių atstovas Ž. Pavilionis duodamas interviu Latvijos žiniasklaidai apkaltino Latviją pardavus Maskvai Lietuvą ir teigė, kad laimėję rinkimus konservatoriai pateks į valdžią ir „visa tauta bus susidariusi nekoptų stereotipų apie latvius, kurie mus pardavė Maskvai“.

Šiuo metu LR Seimo daugumą sudarantys Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungai atstovaujantys politikai, didžiujasi ir džiaugiasi Lietuvos ir Latvijos bičiuliškais santykiais ir bendradarbiavimu valstybių saugumo, ekonomikos, kultūros ir kitose srityse.

Mūsų valstybės turi bendrų tikslų ir darbų ateityje, kuriuos, kaip ir dera sunkių kelių nuėjusioms valstybėms, derinsime derybų, diskusijų, sutarimo ieškojimo keliu, gerbdami vieni kitus ir pabrėždami vertybes, kurios mus vienija.

Apmaudu, kad mūsų kolegos iš opozicijos renka tokį kelią, ieškant kuo didesnio matomumo prieš rinkimus. Jei mūsų jau nebestebina nuolatiniai kaltinimai ir retorika sklindanti iš opozicijos tribūnų, Latvijos kolegas tai turėjo nemaloniai nustebinti, nes kaltinimai bendradarbiavimu su Maskva ir grasinimai yra rimti bei gali turėti rimtų pasekmių ne tik diplomatiniais mūsų valstybių santykiams, bet ir visose srityse, kuriose šalyse bendradarbiauja. Įtraukti kaimynus į rinkimines kovas – negarbinga ir neatsakinga, bei parodo, kad ši partija jau nebejaucia nei ribų, nei savo elgesio pasekmių.

Tikiuosi artimiausiu metu susitikti su p. I. Bērziņš ir aptarti Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos užsienio politikos ir bendradarbiavimo su kaimynais aktualijas bei planus. ■

Dėl Astravo konservatoriai apkaltino ir Latviją.

Po šio įvykio, Ramūnas Karbauskis susitiko su Latvijos ambasadoriumi ir atsiprašė už opozicijos netaktą

Jiems reikalinga tik valdžia

Priešingai nei pasaulis, Lietuva susiduria su bene mažiausia krize nuo Antrojo pasaulinio karo laikų, „Lietuvos ekonomika, skirtingai nuo Europos Sąjungos, gali metus baigti teigiamu augimu“, „Krizė baigėsi neprasidėjusi: karantino nuosmukis – perpus mažesnis už prognozuotą“, „ekonomistai padėtį vadina fenomenalia“. Tai ne rinkiminės kampanijos šūkiu, o Lietuvoje veikiančių didžiųjų bankų analitikų vertinimai. Prisimenant, kokias kategoriškai niūrias prognozes skelbė Lietuvos banko pirmininkas, buvęs Dalios Grybauskaitės rinkimų štabo vadovas Vitas Vasiliauskas, konservatorius Andrius Kubilius, kaip į jas reagavo opozicijos atstovai, niekindami mūsų inicijuotas pagalbos priemones, sakydami, kad drastiškai mažės atlyginimai, trauksis ekonomika, didės bedarbių skaičius. Kodėl tokios absoliučiai klaidingos prognozės buvo teikiamos visuomenei? Reikėjo įbauginti Lietuvos žmones, kelti nepasitikėjimą valdžia, kad ekonominė krizė gilėtų, didindama konservatorių šansus rinkimuose?

V. Landsbergis ir G. Landsbergis © ELTA / M. Ambrazo nuotr.

Nežinau, už kokius nuopelnus Lietuvos banko vadovai gauna tokius milžiniškus atlyginimus, lenkiančius šalies Prezidento, bet net man, agronomui, buvo akivaizdu, jog sektoriai, labiausiai nukentėję dėl koronaviruso, Lietuvoje nėra tokie dideli, o eksportas orientuotas į tas valstybes, kuriose ekonominis nuosmukis irgi nebus labai didelis. Lietuvos eksporto struktūra tokia, kad nėra aiškios priklausomybės nuo kažkokios dominuojančios prekių grupės.

Kaip ilgametis žemdirbys, galvojau, kodėl Lietuvos banko analitikai nepastebi ir tos aplinkybės, kad šiais metais Lietuvos žemdirbiai gali išauginti rekordinį javų derlių ir tapti mažinančiu ekonomikos lėtėjimą faktoriumi? Prognozės negali remtis tik pesimistiniais scenarijais, visas galimybes būtina vertinti, šiuo konkrečiu atveju, net nežinant, ar sausra nesumažins derliaus, kaip tai atsitiko ankstesnius dvejus metus.

Dabar jau galima pasakyti, jog šiemet derlius bus rekordinis ir Lietuvos

žemdirbiai labai daug prisidės prie visos šalies gerovės didinimo. Labai norisi apie tai garsiai kalbėti, sakyti, kad girdėtų visi, nes jau kuris laikas man skaudu už mano kolegas ūkininkus, kurie jau keletus metus gyvena aplinkoje, kur nuolat vyksta žemdirbių menkinimas, ne vietoje ir ne laiku jiems skiriamos pašaipos. Be viso to spaudimo viešojoje erdvėje, šie žmonės dar trejus metus iš eilės patyrė didelių nuostolių, bet išgyveno, o šiais, kriziniais metais, taps svarbia Lietuvos ekonomikos atrama.

Aš suprantu, kad žemdirbių žemimo priežastis esu aš, o konservatoriška propaganda nieko daugiau nesugeba, kaip menkinti visus, kurie jiems trukdo. Bet net ir aš nesitikėjau, kad Lietuvos banko vadovai sąmoningai gąsdintų Lietuvos žmones, menkintų Lietuvos vardą ES šalių akyse, teikdami absurdiškai blogas ekonomikos prognozes. Nesitiki, kad jie tiesiog suklydo. Tokio pripažinimo neišgirdome ir iš jų pačių. O kad opozicijai tai patiko, faktas. Dėl jos belieka tik eilinį kartą pasakyti, jog šitie liberalių pažiūrų politikai taip trokšta valdžios,

jog renkasi kenkti valstybei ir joje gyvenantiems žmonėms.

Visi prisimena, kaip opozicijos lyderis reikalavo įvesti nepaprastą padėtį Lietuvoje ir koronaviruso sukeltos krizės valdymą perduoti kariuomenei. Po kelių savačių, pamatę, jog valdžia puikiai susidoroja su koronaviruso sukeltais iššūkiais, pradėjo teigti, jog kreditai, parama įmonėms ir žmonėms yra nepamatuoti, o rezultate ekonomika stos, o žmonėms bus užkrautos nepakeliamos skolos. Pasakojo taip, tarsi prisimintų 2009–2010 metus ir savo pačių sprendimų sukeltas pasekmes ekonomikai, žmonių „gerovei“. Mūsų veiksmai ir elgesys buvo visiškai priešingi jų sprendimams ir nežiūrint pastovios kritikos, mes darėme nuoseklius sprendimus, kurie dabar duoda akivaizdų rezultatą. Dabar jau galima teigti, jog konservatoriškoji propaganda patyrė dar vieną milžinišką pralaimėjimą. Jų garsūs teiginiai apie blogą scenarijų Lietuvos ekonomikoje nublanksta Lietuvos pergalės ir ekonominio atsivaišavimo kontekste. ■

VISKAS BUS GERAI IR KODĖL MUMS REIKIA DAUGIAU OPTIMIZMO?

Nepaisant opozicijos siekio sumenkinti valdžios pastangas suvaldyti ekonomines koronaviruso pasekmes, Lietuvos ir tarptautinių kampanijų darytos objektyvios visuomenės nuomonės apklausos bei vartotojų pasitikėjimo tyrimai rodo, kad yra visiškai kitaip, nei per 2009–2010 metų krizę.

„Eurostat“ skelbiama statistika rodo, kad gegužę Lietuvos vartotojų rodiklis buvo vienas geriausių Europos Sąjungoje. Optimistiškiausiai ateitį vertino danai, po jų – švedai, suomiai, čekai, estai, lietuviai.

Pokytis džiugina ekonomistus ir jie sako, kad būtent vartojimas artimiausiu metu bus pagrindinis šalies ekonomikos ramstis. Svarbiausia tai, kad su vartojimo skatinimu sutinka ir Lietuvos, ir pasaulio ekonomistai, kurie, beje, ir rekomendavo vyriausybėms krizių metu ieškoti sprendimų, skatinančių vartojimą, padedančių finansiškai tiems žmonėms, kuriems lėšų reikia labiausiai, kad žmonių gauti papildomi pinigai taptų vartojimo paskata, o kartu ir savotiška pagalba, ekonomikai neleisiančia patirti didelių smūgių.

Šias rekomendacijas mes išgirdome. Atlikdami 2008–2009 m. krizės tyrimą,

Vartotojų pasitikėjimo rodiklis Lietuvoje (2001–2020)

Statistikos departamento informacija

kurio išvadoms Seimas šiandien pritarė, turėjome galimybę įvertinti, kaip turėtų būti priimami sprendimai, kad konservatorių padarytos klaidos nesikartotų. Tad Vyriausybės ir Seimo sprendimai kardinaliai skiriasi nuo tų, kurie buvo priiminėjami 2009 m. Lietuvos vartotojų pasitikėjimo kilimas rodo, kad žmonės tai jaučia ir mūsų pastangos duoda vaisių. Tuo įsitikinti galite ir patys – lentelėje apačioje matote, kaip situacija atrodo po 2009 m. krizės ir kaip ji atrodo dabar.

Pasakyčiau dar daugiau – situacija, kurią matome, bei kylantis vartotojų pasitikėjimas rodo, jog krizės, kokią turėjome 2009 metais, labai tikėtina, kad

mums pavyks išvengti, o ekonomikos nuosmukį mes visi įveiksime taip, kaip jau kartu suvaldėme kilusią pandemijos bangą.

Nepasiduokite prokonservatoriškai propagandai, kad Lietuvoje viskas griūva, visur chaosas ir viskas bus blogai, nesileiskite įbauginami – Lietuvos žmonių baimė ir nepasitikėjimas ir yra konservatorių tikslas bei rinkimų strategija. Tą patį jie kalbėjo, kai kovėmės su pandemijos banga, ir sakė, kad viską darome blogai ir Lietuvoje bus blogiausias įmanomas sveikatos scenarijus, taip pat gąsdina Lietuvos žmones ir dabar, kovojant su ekonomikos problemomis. ■

2020-07-23

Kai konservatoriams valdžia yra tiesiog „lovys“ ir jos troškimas atima bet kokią savigarbą, Andrius Kubilius supranta, kad konservatoriai apsijuokė su savo reikalavimu Lietuvoje dėl koronaviruso įvesti nepaprastą padėtį, kurios valdymą būtų tekę perduoti kariškiams. Buvo viešai tyčiojama iš Aurelijaus Vėrygos ir Sauliaus Skvernelio sugebėjimų valdyti ekstremalią padėtį. Andrius Kubilius, galvodamas, jog Tauta spėjo pamiršti, ką konservatoriai kalbėjo vos prieš du mėnesius, įjungė visiškai priešingą plokštelę. Šiandien Europos Parlamento narys teigia, kad esą jau net ekstremali situacija ir karantinas, kurie reiškia kur kas mažiau žmogaus teisių suvaržymų nei konservatorių reikalauta nepaprastoji padėtis, buvo per griežtos perteklinės priemonės, esą reikėjo mokytis iš kitų šalių praktikų ir neva Saulius Skvernelis pripažįsta padaręs klaidą. Kad Andrius Kubilius yra absoliutus demagogas, o jo jaunesni kolegos – arogantiški cinikai, man asmeniškai abejonių nekyla, bet kada šie pseudopatriotai ir jų draugeliai, premjero pavadinti „drąsiais kiškiais“, ima positringauti apie Vyriausybės klaidas, lieka

konstatuoti, jog dėl savo neapsakomo valdžios troškimo, jie tampa apgailėtinais.

Pone Andriau Kubiliau, Jūs ir Jūsų kolegos dabar turėtumėte šnekėti ne apie Vyriausybės ir valdančios daugumos klaidas, o apie savo absurdiškus reikalavimus prieš keletą mėnesių, apie savo pastangas trukdyti priimti būtinus sprendimus Seime, dėl kurių pagalba Lietuvos žmonėms vėluodavo minimum savaitę. Jūs nuo pat koronaviruso plitimo pradžios elgėtės kenkėjiškai, svajodami, kad krizė bus blogai valdoma ir jūs galėsite toliau menkinti valdančiuosius.

Saulius Skvernelis kalba apie tai, jog dabar mes daug geriau pasiruošę pasitikti galimą antrąją koronaviruso bangą, jog būsime pajėgūs suvaldyti galimus židinius, o mūsų žmonės išmoko naudoti apsaugos priemones, saugoti save ir savo artimuosius. Būtent dėl to antrosios bangos atveju gali būti išvengta tokių karantino priemonių, kurios buvo taikomos kelis praėjusius mėnesius.

Dabar vyksta antrasis koronaviruso sukeltos krizės suvaldymo laikotarpis, kada bandome išvengti ekonominės krizės pasekmių žmonių gerovei ir valstybei.

Kasdieną skaitau, matau ir girdžiu, kaip prokonservatoriška propaganda gąsdina visuomenę baisiomis ekonominės krizės pasekmėmis ir jie daro tam, kad sukelti kuo didesnę žmonių baimę dėl savo ateities, tuo pačiu provokuodami žmones taupymui, o ne vartojimui. Jei tai darytų mums priešiški šalių propaganda, viduje šalies veikiančys išdavikai, tai būtų galima suprasti. Bet kai Tautai kenkia savi pseudopatriotai, tai belieka manyti, jog sveikas protas juos paliko ir tyliai verkia kažkur kamputyje. Gal mano žodžiai skamba grubiai, įžeidžiančiai, bet konservatoriai ir jų bendraminčiai puikiai supranta, jog jų retorika šiandien specialiai formuojama taip, kad ekonominės krizės pasekmės Lietuvoje būtų kuo skaudesnės.

Kodėl jūs, konservatoriai, taip neapkenčiate Lietuvos žmonių, nejaugi neužteko to skausmo, kurį sukėlėte Tautai savo neatsakingais sprendimais 2008–2009 metais? Jūs dabar elgiatės kaip niekšai, kuriems svarbiausia gyvenime yra valdžia, kurią jūs iš karto paversite „lovium“ sau ir jūsų sukurtiems klanams, kaip tai atsitikdavo visada, kai jūs tik įgaudavote valdžią. ■

Nuo neužmirštuolės „privatizavimo“ iki plažo Lukiškių aikštėje

Neliečiamieji gali viską. Matyt, tokios liberalios vertybės, paminant pareigas saugoti valstybę ir jos žmones, vienija tiek liberalėjančius konservatorius, tiek Remigijaus Šimašiaus ir Aušrinės Armonaitės ypatingai liberalius liberalus, kurie savo politinei reklamai pasirinko du dalykus: netradicinės orientacijos poras ir kanapes. Tuo tarpu konservatorė Monika Navickienė sugebėjo privatizuoti neužmirštuolę, kurią sausio 13-ąją dieną raginami segėti visi, nuo darželinukų iki studentų ir jų dėstytojų. Pastaroji registravo šį atminties ženklą kaip savo asmeninį prekės ženklą. Tam iškilus į viešumą ir pasipylus neigiamoms reakcijoms, Monika Navickienė pradėjo aiškinti, kad neužmirštuolės žiedas neturi sąsajų su partija ir nurodė prekės ženklo naudojimosi teises perleidusi asociacijai „Neužmiršk“.

Žinoma, pamiršo paminėti, kad tas teises perleido pati sau ir kitiems konservatorių partijos nariams, susibūrusiems į minėtą asociaciją.

Žemiau – asociacijos „Neužmiršk“ steigėjų parašai:

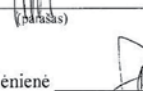
Steigėjų parašai:

Aistė Gedvilienė (parašas)

Rasa Juknevičienė (parašas)

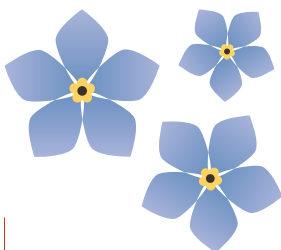
Vytautas Landsbergis (parašas)

Tadas Langaitis (parašas)

Mykolas Majauskas (parašas)

Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė (parašas)

Monika Navickienė (parašas)

Lukiškių aikštė © M. Brazdžionio nuotr.

O R. Šimašiaus plažas tampa Tautos kančias menančios aikštės išniekinimo simboliu. Istorijos tėkmėje įvairaus plauko okupantai šią aikštę naudojo Tautos pažeminimui – žudė sukilimų ir pasipriešinimų dalyvius, statė okupacinę valdžią šlovinančius paminklus, kuriais siekta ištrinti Tautos istorinę atmintį. Skaudu matyti, kad šiandien, prisidengiant Tautos iškovotos laisvės vardu, daroma lygiai tas pat – plažo smėliu bandoma užžerti istorinė atmintis, gyva Laisvės kovotojų krauju.

Tokie sprendimai rodo ne tik politikų ribotumą, mąstymo nelaisvę ir kūrybos stoką, bet ir veiksmus iš išskaičiavimo, kad būtų labiau matomi, daugiau apie juos būtų diskutuojama arba kad visuomenė priprastų prie jų simbolių ir su jais tapatintų save. Tai galėjome įsitikinti, matydami, jog konservatoriai, nevengiantys prikišamai visiems priminti, kad jų ryšys laisvės kova ypatingas (nors kovojo visi Lietuvos žmonės, ne tik konservatoriai) ne tik kad tyliai pritaria liberalams ir Vilniaus savivaldybėje nekelia klausimų dėl laisvės kovoms svarbios aikštės išniekinimo, **bet palapsniui atsisako bet kokių konser-**

vatyvių vertybių, pavyzdžiui tradicinės šeimos puoselėjimo. Toks požiūris į visai valstybei šventas vietas ir simbolius, **tradicines vertybes rodo**, kad yra partijų, kurios dėl rinkėjų balsų, dėl didesnio populiarumo padarys viską: net laisvės ir už ją išlieto kraujo simbolius pavers registruotais asmeniniais prekių ženklais arba partijų reklama.

Po R. Šimašiaus akibrokšto paverčiant Lukiškių aikštę plažu, Seime priimtas įstatymas, kuris užkirstų galimybę tolesniam Lukiškių aikštės išniekinimui, o neužmirštuolė ir toliau lieka konservatorių registruotu prekės, o ne laisvės kovų, simboliu. Ne veltui, minėdami Sausio 13-ąją, ne visi laisvės kovotojai segi neužmirštuolę. Jie jau pasirinko būti nepriklausomais ir ginti Lietuvos, jos žmonių simbolius, o ne primetamus partijų.

Matydami visumą nuo švaistomų valstybės milijonų iki paminamų vertybių, žmonės jau greitai turės pasirinkti, kokią valstybę jie norės matyti ateityje. Reikia tikėtis, kad nugalės sveikas protas ir noras, kad Lietuvoje išliktų pagarba žmogui, šeimai, jos vertybėms, istorijai ir mūsų Tautos simboliams. ■

DIRBDAMI SEIME IR VYRIAUSYBĖJE DARĖME VISKĄ, KAD VALSTYBĖJE BŪTŲ DAUGIAU SKAIDRUMO IR NEBŪTŲ ŠVAISTOMI VALSTYBĖS PINIGAI

- Didiname prokurorų nepriklausomumą. Atsirado specialiojo prokuroro statusas. Juo besinaudojantis prokuroras įgyja platesnius įgaliojimus, jį sunkiau atleisti ar kitaip persekioti tarnyboje už tai, kad jis imasi rezonansinių tyrimų. Specialiojo prokuroro statusas gali būti suteikiamas prokurorui, tiriančiam aukštas pareigas užimančių asmenų korupciją, nusikaltimus ekonomikai ar finansų sistemai;
- stiprinome teismų nepriklausomumą ir skaidrumą. Principingai reagavome į teisėjų korupcijos bylą: ikiteisminiame tyrime figūruojantys teisėjai buvo nedelsiant atleisti iš užimamų pareigų. Įvykdyti pokyčiai teismų savivaldoje, ji galės atsinaujinti – įvestos kaudencijos ir rotacija;
- specialiųjų tyrimų tarnybai (STT) suteiktas naujas instrumentas – atsirado analitinė antikorupcinė žvalgyba. Tai STT vykdoma analitinė veikla, apimanti informacijos apie korupciją ir su ja susijusius reiškinius rinkimą, apdorojimą, gretinimą su kita STT turima vieša ar įslaptinta informacija, kokybiškai naujų duomenų, kurie yra šių informacijos apdorojimo procesų rezultatas, gavimą, naudojimą ir teikimą valstybės ar savivaldybės institucijoms ir pareigūnams, įgaliotiems priimti korupcijos paplitimo mažinimo požiūriu reikšmingus sprendimus;
- užtikrinome asmenų, pranešančių apie korupciją, apsaugą. Jiems suteikiamas pranešėjo statusas, kuris jiems duoda papildomą apsaugą nuo persekiojimo, pvz. darbo vietoje. Taip pat pranešėjams, už ypač tyrimui reikšmingą informaciją, gali būti skiriamas užmokestis;
- skaidrinome viešuosius pirkimus ir valstybės įmonių veiklą;
- skaidrinome Seimo darbą. Vos pradėję dirbti atsiskėmė vienos pagrindinių išlikusių Seimo narių privilegijų – automobilių, kurie paprastai ir likdavo Seimo nario nuosavybe, nuomos už valstybės pinigus. Išviešiname Seimo komitetų, komisijų, darbo grupių posėdžius – jie pradėti transliuoti internete. Taip visas sprendimų priėmimo procesas tapo viešu;
- įpareigojome politikus specialiame registre deklaruoti jų susitikimus su verslo grupėmis. Šis įpareigojimas galioja ir verslo grupėms – jos taip pat privalo savo susitikimus išviešinti. Nuo kitų metų pradžios kiekvienas rinkėjas galės bet kada susipažinti su kuo ir kada susitinka jo Seimo narys, kas ir kodėl jam siūlo įstatymų projektus;
- neleidome lobti iš korupcinės veiklos. Dešimtmečius galiojo tvarka, kad pritrūkus įrodymų organizuoto nusikalstamumo ar korupcinės bylose, arba suėjus jų senačiai, visas įtariamųjų neaišku koku būdu uždirbtas turtas, kurio jie negalėjo pagrįsti savo teisėtomis pajamomis, toliau buvo sėkmingai jų naudojamas. Valstybėje buvęs turto konfiskavimo mechanizmas iš esmės neveikė, nes valstybė buvo priversta įrodinėti turto neteisėtumą, nors dažnai buvo aišku, kad žmogus teisėtų pajamų negalėjo tiek turėti. Dėl to pasekėme Jungtinės Karalystės, Airijos, Italijos bei kitų Europos šalių pavyzdžiu ir pakeitėme požiūrį į galimai nusikalstamu būdu įgytą didelės vertės turtą: tuo atveju, jei asmens turto vertė, kurios jis negali pagrįsti savo teisėtomis pajamomis, viršija 100 tūkst. eurų ir yra pagrindo manyti, kad asmuo renkasi nusikalstamą gyvenimo būdą (pvz. yra buvęs įtariamoju korupcinėje byloje, bet nenuteistas suėjus senačiai), tas asmuo privalo įrodyti teisėtą savo turto kilmę. Neįrodžius, kad turtas buvo sąžiningai uždirbtas – jis pereina valstybės nuosavybėn;
- mūsų priimtoms priemonėms prisidėjo prie faktinio kyšininkavimo mažėjimo. „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenimis, faktinis kyšininkavimas, vertinant kyšio davimą per pastaruosius 5 metus, sumažėjo nuo 31% iki 18%;
- skaidrindami statybų, transporto, prekybos sektorių, taikydami šešėlio mažinimo priemones pasiekėme, kad vien per 2019 m. iš šešėlio ištraukta apie 200 milijonų eurų. Palyginimui: tai pusė tos sumos, kurią valstybė per metus išmoka Lietuvos vaikams, kaip „vaiko pinigų“, arba tai sudaro daugiau kaip septynių tokio dydžio, kaip Prienai, savivaldybių biudžetus.

LIETUVOS VALSTIEČIŲ
IR ŽALIŲJŲ SAJUNGA

SĄRAŠO NR.

13

TAU. ŠEIMAI. LIETUVAI.

SPALIO 11 D.

2020 m. rinkimai į Lietuvos Respublikos Seimą

ATEIKITE Į RINKIMUS, IŠSIRINKITE VALDŽIA,
KURI NETOLERUOS „NELIEČIAMŲJŲ“!

Galvokite ir neleiskite savęs paversti
jų marionetėmis!

Viršeliui sukurti naudotos © ELTA / D. Labučio, G. Savickio, M. Ambrazo,
© Delfi / Š. Mažeikos, D. Pipo, K.Čachovkij, © Trakų žemė / J. Vercinkevičiaus, LR Prezidentūra / R. Dačkaus nuotr.

Politinė reklama apmokėta iš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos rinkimų sąskaitos.